

Uredništvo in upravnishvo Glasila je v Chicagi, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljave, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Države in Canada je \$1.00, za inozemstvo \$1.50.

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki teden v petek.—Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državi, Canadi i stari domovini.

Cene za oglas po pogodbi. Enostopna 10 point vrata 8 centov.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 4. aprila (April) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 14.

Nameravan umor.

V hlevu za bibe v Mueklavu, W. Va. je zaprtih 36 štrajkujočih rudarjev. Soldateska jih je oropala svobode, ustavno zajamčenih pravic in vrgla v hlev, v katerem bivajo natlačeni kot sardale v škatljah.

Mnogo se je pisalo o beneških ječah, ki so bile pokrite s pločevino iz svinca, o ječah v sibirskih rudnikih, o kazematah na trdnjavah, o bastijah, o banju itd. Nad vsem tem so se ljudje zgrajali in obsojali tako ravnanje s kaznenci.

Danes, ko zapirajo v West Virginiji štrajkujoče delavce — neodvisne državljanke svobodne republike — v nezdrave živinske hleve, ker so se poslužili v ustavi zajamčenih pravic, na nobeden teh gospodov in "blagorodnih" gošpa, ki pošljejo navadno že po zdravniku, ako se je preobedel njih kužek, ne zine besedice proti takemu ravnanju z delavci. Prav tako je kakor v Rusiji. Gospoda — plemiči, bankarji, podjetniki in različni drugi izkoriščevalci in oderuhi — je pohajala od zabave do zabave, mejem ko so vlačili ruske delavce in kmete, ki so se borili za svobodo svoje domovine, v sibirskie rudnike, da tam izginejo za vedno. Pri nas ni nič boljše. V marsičem je še slabše.

Ako so drugod zapirali kaznence v strašne ječe, vendar niso streljali slepo med nje, kakor se je dogodilo v Mueklavu, kjer je v rumeno obleko oblečen pastir stavkokazev streljal na slepo med po nedolžnem zaprte ljudi v živinskem hlevu in ranil dva človeka. G. W. McCoy je bil ranjen na roki in H. V. Craise pa nevarno na obrazu. Pravo čudo je bilo, da ni strahopetec v uniformi umoril več oseh.

Načelnik teh ljudi se je kasneje izgovarjal, da se pretorijane ni ravnal po izdanih ukazih in predpisih. Ako se kapitalistični četaši tako malo brigajo za izdano povelja višjih kapitalističnih lakajev, kdo naj potem garantira, da nekega dne ne prične katera četašev streljati z moderno puško za kratke čase v majhen prostor, v katerem je natlačeni 36 po nedolžnem zaprtih oseh?

Kapitalističnim lakajem ni zadostovalo, da so oropali državljanke za njih ustavno zajamčene pravice, marveč so jih pometali še v živinske hleve, kjer lahko kakemu znorelemu kapitalističnemu četašu služijo za tarčo.

Kdo bo oškodoval rudarja G. W. McCoya za njegovo desno roko. Kdo bo skrbel za tega pohabljenega družinskega očeta, njegovo ženo in njegovih šest otrok? Kdo je kriv, da je danes pohabljenec?

Kolika časa bode delavec spali ali pa mirno gledal, kako streljajo na delavce kapitalistični četaši? Zakaj se ne organizirate politično in volite za vse javne urade in vse v zakonodajne zbore tovarišev iz svoje sreče? Dokler bodo v javnih uradih in v zakonodajnih zbornicah lakaji kapitalistov, toliko časa bode kapitalističnim četašem za tarčo. Na volilni dan vam daje glasovnica moč, da lahko obračunate s svojimi izkoriščevalci in njihovimi najetimi pretepači in morileci.

Ako zaštrajkate pošljejo na vas uniformirane in neuniformirane četaše, da vas postrele, ali pa z bajoneti prisilijo, da se vrnete na delo. Pomečejo vas v ječe in odženejo pred sodnika, ki vas obsodi.

Zakaj vse to, ko imate moč, da lahko mirnim potom spremenite svoj današnji tužni položaj? Dokler ne bode imeli svojih sodnikov, svojih guvernerjev in svojih zastopnikov v postavočajnih zbornicah, dotlej bodo z vami ravnali, kakor ruska avtokracija s svojimi podložniki.

Glasujte za svoje delavske kandidata, pa ne bo treba vpraševati, ako je Amerika v Rusiji. Glasujte za socializem in padla bo današnja kapitalistična sužnost!

Zapomnite si, da je glasovnica boljše orožje kot pa puška najmodernejše vrste!

Žensko volilno pravo.

Do sedaj je devet držav v Zdr. državah sprejelo žensko volilno pravo v svojo ustavo. Tem državam bodo v kratkem sledile druge. Iz tega pa nastajajo resne dolžnosti za delavske časnike, katerim se ne sme odtegniti noben list, ki trdi, da zatopa koristi delavstva. Delavskega ženstva ne smejo presenetiti pravice in dolžnosti, katere jim prinaša žensko volilno pravo: te pravice in dolžnosti ne smejo biti za nje nerazvojljiva uganika. Razložiti je treba delavskemu ženstvu, kako mogočno orožje je volilno pravo, da bo spoznalo njegovo vrednost in ga znalo pravilno rabiti. Delavske žene je treba vzgojiti do politične zrelosti in seznaniti jih z resnico, da je volilno pravo dobro, važno in pomembno orožje v boju delavstva za svojo osvoboditev iz mezdne sužnosti. In to je naloga delavskega časopisja.

Kako sramotno bi bilo za delavski časopisje, ako bi vse države uvedle žensko volilno pravo in bi se žene ne poslužile volilne pravice, temveč bi rekle, da je volilno pravo le privilegij moških in igračka buržvaznega ženstva. Delavske žene so preveč obložene s skrbmi za moža in otroka, da jim boj za obstanek nalaga preveč dela in da nimajo časa za take nesianosti.

V resnici je narobe. Ker je boj za obstanek vsak dan krutejši; ker skrbi za dom vedno bolj tlačijo delavsko gospodinjstvo, mora priti delavska žena do spoznanja, da je volilno pravo treba izrabiti v interesu svojega razreda — delavstva. Volilno pravo je orožje, s katerim se lahko olajša in omili današnji bedni delavski položaj, ako se ga rabi pravilno. S pomočjo zakonodaje se lahko tudi v kapitalistični človeški družbi marsikaj izvede, izboljša žalostna usoda siromakov in trinov. Že s tem, da se omeji delo žensk v zaduhlih in nevarnih tovarnah, prepove delati otrokom v industrijskih obratih in popolnoma odstrani delo na domu, se lahko stori mnogo dobrega in odpravi veliko bede. Z zavarovalnimi zakoni proti bolezni, nezgodi, brezposelnosti in za starost se učinkuje direktno proti obubošanju delavstva. Z zakonodajo se lahko prisili podjetnike, da v svojih obratih uvedejo zdravstvene naprave in kapitalistom se lahko prepove, da ne smejo uničevati poljskih pridelkov, ker z uničevanjem živil vzdrže visoke cene na trgu. Z zakonodajo se da še mnogo več doseči, ako delavci in njih žene glasujejo zase in ne za svoje izkoriščevalce. V volilni bitki je glas delavske žene ravnotoliko vreden, kakor njene ga moža.

Delavska žena ne more tako glasovati, kakor ji bodo priporočale milijonarke, marveč mora glasovati, kakor ji narekujejo njeni razredni interesi. Delavce nima nobenih skupnih interesov s podjetniki in ravnotako jih ne more imeti delavska žena z ženami podjetnikov.

Ako žensko volilno pravo postane dejstvo v Zdr. državah, potem bodo žene bogatinov in podjetnikov zastopale interese svojega razreda. Ravnotako se pa morajo delavske žene boriti skupaj z delavci za delavske interese. Da se to izvrši, je pa naloga delavskega časopisja in vseh razredno zavernih delavcev.

— Kanadska pacifična železnika družba je vzhodno od forte William, Ont. povišala plačo strojevodjem za deset odstotkov, zapadno pa za pet.

Ameriške vesti.

— Iz Washingtona, D. C. poročajo, da je predsednik Wilson odklonil državno pomoč bankirjem, ki so hoteli posoditi kitajski republiki 125 milijonov dolarjev. Do sedaj je bilo v navadi, da so bankirji meli pri večjih posojilih vedno državno silo za seboj, da so lahko odri ljudstvo v kakšni južno-ameriški republiki ali pa na Daljnem vzhodu.

— Zelo pohvalno se je izrekel o tovarni pošti glavni poštar. V mesecu februarju se je pomnožil tovarni promet za 40 odstotkov. Ljudstvo je kmalu spoznalo, da je tovarni poštni promet ceneji in sigurnejši, kakor pa pri privatnih družbah.

Kakor je postala pošta last ljudstva, tako ji lahko postala tudi vsa druga prometna, proizvodna in razdelilna sredstva, kakor tudi zemlja in zemeljski zakladi.

— Devetnajstletni Jurij Davis, v Denverju, Colo. leži obdrteljen v bolnici. S pomočjo nitroglicerina je hotel osvoboditi svoje tovariše iz ječe, pa je imel pri tej pustolovščini smolo.

Fant je utihotapil v celico bandita steklenico tega nevarnega razstreliva. Neki paznik ga je zasledil pri tem poslu in ga je hotel prijeti. Davisu se je posrečilo vseeno ubežati na ulico, kjer mu je pa kroglica, ki ga je zadela v nogo, preprečila nadaljni beg.

— Jurij Bury, podpredsednik zapadnega oddelka kanadske pacifične železnice je izjavil, da bo vsled probujenja ljudstva na Kitajskem nastalo pomanjkanje kruha na svetu. Bury pravi v svoji izjavi, da ljudstvo sedaj sega po kruhu, odkar je postal Kitaj republika.

Izjava Buryja je navaden kapitalističen maneuver za podražitev moke. Najboljši kitajski delavci zasluži 16 centov na dan. S čim si naj pa kupi kruha? Pa recimo, da kitajski delavec zasluži toliko, da si lahko kupi kruha, kolikor hoče. Kitaj ni puščava. Tam ne živijo ljudje, ki ne znajo obdelovati zemlje. Na polju, ki ga danes namakajo umetno in na katerem nastane riž, bi kmalu sejali pšenico, ako bi nastala potreba po kruhu. Pa še nekaj drugega bi prišlo pri tem v poštev. Po izjavi veščakov, ki so študirali poljedelsko inženirstvo ali so pa narodni ekonomisti, lahko Zdr. države prežive z današnjimi sredstvi za kmetstvo osem sto milijonov ljudi. To je brez Kanade! Ali o tem gospod Bury nič ne ve?

— Helena Gould — tako smo čitali v nekem časniku — je dobila od železničarjev, ki so zaposleni na železnicah in so last družine Gould, bisernico kot poročilo darilo.

Bizantizem nekaterih ljudi reže smrdi do neba.

— Zvezna vlada je prisilila "Union Pacific" železniško družbo, da je vrnila državi premogovnike, ki so bili vredni tri milijone dolarjev in katere si je družba sleparskim potom prisvojila v državi Wyoming.

Kakšen bi vendar postal svet, ako bi vsi sleparji morali vrniti vso prisleparjeno lastnino prvotnim lastnikom?

— V Pittsvillu, Pa. je smrtno ponesrečil otrok delavskih staršev. Starši so tožili za odškodnino in porotno sodišče jim je priznalo tri tisoč dolarjev odškodnine. Družba je apelirala na višjo instanco, ki je kasirala prvo sodbo in izjavila, da otrok ni več vreden kakor toliko, kolikor so znesli troški za pogreb in zdravnika. To je približno \$150.

Ob tej priliki se spominjamo razsodbe višjega sodnika Gummera v New Jerseyju, ki je v enakem slučaju razsodil, da otrok delavca ni sploh nič vreden in da je otrok za delavske starše le breme. Na podlagi te izjave je starišem priznal en dolar odškodnine za umorjenega otroka.

Naivni ljudje pa vzlic temu trdijo, da je v današnji družbi pravica za vse enaka in da ne vidi in ne pozna razrednih razlik.

— Karel Nichols je v Posadeni, Cal. toliko časa plakal v okrajni ječi, da je umrl.

Nicholsa je dala aretirati njegova soproga, češ, da ni skrbel za svojo družino. Prišel je plakati, ko je izvedel, da noben njegovih prijateljev noče položiti zanj varščine. Plakal je vso noč, in ko je zjutraj ponehal jok, so ga našli mrtvega v celici. Star je bil 25 let.

— Pri Muncieju, Ind. je poplav spravil na dan 30 kvartov nitroglicerina. Narasla Bela reka (White River) je razorala zemljo in spravila nitroglicerina na dan. Odkrila je pravzaprav skladišče naddinamitarda in vohuna McManigala.

— Dr. F. F. Friedmann, berlinski specialist za jetiko, je v zdravništvu Montefiore zopet vbrizgnil serum desetim bolnikom, ki so jih izbrali vladni zdravniki.

V hotelu Ansonio je Friedmann obiskalo več zdravnikov iz zapada, kakor tudi nekateri zastopniki kapitalistov, ki bi najbrž radi izvedeli, za koliko bi Friedmann prodal svoj serum. Zdravnik je vse take ponudbe odklonil na kratko.

— V Omahi je komitej meščanov izjavil, da bodo v šestih mesecih zgradili mesto, ki ga je porušil vihar. Zdaj se je dognalo, da je v Omahi in predmestjih bilo vbitih 136 oseb in 402 pa težko ranjenih. Vihar je razdejal 1700 hiš.

— V Pattersonu, N. Y., kjer stavkajo tkalci svile, so obsodili Wm. D. Haywooda, organizatorja I. W. W. na šest mesecev zapora, ker je vodil dolgo povorko štrajkujočih delavcev iz Pattersona v Haledon, kjer b se imel vršiti shod štrajkujočih delavcev.

Obsodba Haywooda dokazuje, koliko so vredne ustavno zajamčene pravice, kedar gre za štrajkujoče delavce. Kapitalisti niso bili še nikdar izbirčni, kadar je bilo treba ukloniti delavce v stare suženjske razmere. Vendar pa taka sredstva danes ne pomagajo kapitalistom. Mi smo prepričani, da bo obsodba Haywooda še tembolj utrdila solidarnost med delavci in da bo Haywood kmalu prost.

Kapitalistično nasilje ima tudi svoje meje.

— Med klavniškimi delavci v Chicagi je nastalo mezdno gibanje. Agitira se tudi za boljše zdravstvene naprave. Plače za neizučene delavnice so v klavnicah sramotno nizke. Povprečno so delavci letošnjo zimo zaslužili po sedem dolarjev na teden. Nekateri družinski očetje so morali svoje družine preživljati celo s povprečnim zaslužkom \$5 na teden. Ameriška delavska zveza se je odločila, da bo porabila vse agitatorične sile, da organizira klavniške delavce. Vsled raznih narodnosti je organizatorično delo zelo oteženo. V dvanajstih različnih jezikih je treba agitirati, ako se hoče delovce seznaniti s koristmi strokovne organizacije. Ljudje, ki poznajo situacijo, trdijo, da bo prišlo do resnih bojev med delavci in mesarskimi kralji.

— Kabinet in predsednik Wilson sta razpravljala o priznanju kitajske republike. Člani kabineta so se izrekli za priznanje v najkrajši dobi.

Čas je, da se to hitro popravi, kar je zagrešila prejšnja vlada. Ameriška republika bi morala biti v tem slučaju drugim državam za zgled.

— Odie, guverner države Nevada, je podpisal zakon, ki daje ljudstvu odpoklicno pravo. Odpoklicne se lahko vsakega uradnika, ako tako zahteva četrtina volilcev. Ta dodatek k ustavi je ljudstvo sprejelo v jeseni s splošnim glasovanjem.

— Legislaturi države Minnesota je bila predložena zakonska predloga, ki določa, da vsi zdravniki postanejo državni nastavljenici in da preneha privatno izvajanje zdravniške prakse. Tako prihajajo počasi socialistične zahteve tudi v možgane meščanskih političarjev.

Inozemstvo.

Iz Dunaja poročajo, da se je avstrijska eskadra zasidrala kakih 20 milj pred Antivrom, črnogorsko luko. Na transportno ladjo "Zara" se je ukrcal 23. pešpolk. Poveljnik ladje je dobil zapečeto povelje. To se pravi, da ga sme odreti se le na odprtem morju. Avstriji so baje vse velesile pritrdile, da sme demonstrirati s svojim brodom pred Črnogoro, da prisili Črnogorce, da se umaknejo iz Albanije in opuste obleganje Skadra.

Spravna pogajanja med Nemci in Čehi so se zopet razbila na Češkem. Črnožolta vlada namerava Češko osrečiti z vladnim komisarjem, ki bi imel posebne pravice. Vlada zagovarja svoje nasilje s tem, da so deželne finance na Češkem v zelo slabem stanju.

Izgube zmagovalcev pri Drinopolju so bile strašne. Dva pešpolka — eden bolgarski, drugi srbski — so poginili s podzemeljskimi minami v zrak. Tudi turške izgube so ogromne. Po poročilu angleškega konzula je velik del Turkov ubežal preden so zmagovalci zasledili Drinopolje. Zajeli se 15.000 Turkov.

Na čataldžski obrambni črti je prišlo do resnega boja pri Bijuk Čekmedije. Po turški poročilih so pustili Bolgari na bojišču do 1000 ranjenecv in mrtvih. Turki so zajeli baje večjo množino pušk in pionijskega materiala. Po tej bitki je mir na celi bojni črti. Po turških nazorih so Bolgari izvršili napad, da so z njim prikrili svoje operacije pred Drinopoljem in da Turki niso poskusili prodrati sovražne bojne črte. Bolgari popolnoma molče o tej bitki.

V nedeljo so Črnogorci z vso silo napadli Skader. Takoj drugi dan so pa Turki hoteli prodrati proti Tabarošu. Podrobnosti o nasokoku in protinapadu manjkajo.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC.,

of Glasilo Slovenske Narodne Podporne Jednote, published weekly at Chicago, Ill., required by the Act of August 24, 1912.

Note.—This statement is to be made in duplicate, both copies to be delivered by the publisher to the postmaster, who will send one copy to the Third Assistant Postmaster General (Division of Classification), Washington, D. C., and retain the other in the files of the post office.

Name of—	Post-Office Address.
Editor: Joseph Zavertnik,	2821 So. 40. Ave.
Managing Editor: Joseph Zavertnik,	2821 So. 40. Ave.
Business Manager: Philip Godina,	2821 So. 40. Ave.
Publisher: Slovenska Narodna Podporne Jednota,	2821 So. 40. Ave.
Owners: (If corporation, give names and addresses of stockholders holding 1 per cent or more of total amount of stock.)	Slovenska Narodna Podporne Jednota, Fraternal Organization, about 10.000 members, 2708 So. Lawdale Ave.
Known bondholders, mortgagees, and other security holders, holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities:	None.

PHILIP GODINA.

Sworn to and subscribed before me this 27th day of March 1913, Michael J. O'Malley, Notary Public. (My commission expires March 8th, 1916.)

Po nekem londonskem poročilu se hoče kralj Nikita umakniti svojemu sinu Danilu. Vest ni potrjena.

Mehikanski vstasi v državi Sonora, ki meji ob Zdr. države, priporočajo, da naj Zdr. države anektirajo Sonoro. Po vsej severozapadni Mehiki so gospodarji vstali. Ignacij Bonillas, državni poslanec, je na potu v Washington, D. C., da bi se posvetoval z državnim tajnikom glede načrta za aneksijo. Domneva se, da bodo anektacijo ponudili pod pogojem, da Zdr. države priznajo vstase v Sonori za vojno silo.

Vest je sedaj potrjena, da je dal Zapata, vodja vstašev na jugu, usmrtiti polkovnika Paskvala Orosca st., očeta prejšnjega generala vstašev na severu. Orosco je prišel k Zapati kot poslanec provizorične vlade, da prične z njim mirovna pogajanja.

Emil Vasquez Gomez, ki je sebe proglasil za predsednika Mehike, je pribežal v Zdr. države. Nastanil se je v siromašnem hotelu.

V Petersburgu je prišlo do burnih demonstracij proti Avstriji. Po končanem govoru srbskega poslanca, ki ga je govoril z balkona, je hotelo ljudstvo oditi proti palači avstrijskega poslanca. Komaj so zadoneli prvi protestni klici proti črnorumeni monarhiji, so kozaki pričeli ndrihati s knutami po ljudstvu. Pri tem napadu na ljudstvo jim je pomagala policijska konjenica, ki je v brutalnosti prekosila celo kozake.

Ta brutalen napad na ljudstvo, ki je z demonstracijo hotelo pokazati, kako misli o Avstriji, mora tudi tistim slovenskim slepem odpreti oči, ki vidijo v Rusiji za ščitnico Slovanov.

Nemčija bo za nič manj kakor 63 tisoč mož pomnožila vsako leto svojo armado. Za enkrat se bodo povišali troški za malenkost 1050 milijonov mark. Tekoči troški se bodo pa povišali vsako leto za 180 do 190 milijonov mark. Tako žre militarizem v vseh evropskih državah, ker pravijo, da se oborožujejo za obranitev miru. Vrag naj vzame tak mir, ki naklada ljudstvu vsako leto težje davčno breme, ljudske sinove pa prisili, da se uče moriti, ropati, in požigati.

V britski vzhodni Indiji so obsili lajtnanta Clarka, ker je umoril pomožnega uradnika Fulhamsa. Clark je izvršil zločin, da bi se poročil z ženo pomožnega uradnika.

Kongres socialistov v Belgiji je zaključil, da se dne 14. aprila proglasi splošna stavka, ako vlada ne predloži načrta za splošno in enako volilno pravo. Zastavkalo bo nad tri sto tisoč delavcev, ako bo vlada ostala trmoglava in ne bo hotela vpoštovati ljudske zahteve po splošni in enaki volilni pravici.

DOPISI.

Cleveland, Ohio.

Tužnim srcem naznanjam članom in članicam S. N. P. J., da nam je nemila smrt pobrala iz naše srede ljubljenega prijatelja Andreja Bostjančič, po domače Drejca Paljkov, doma iz Ročinja na Primorskem. Rajni je bil 35 let star in delal kakih pet let pri podjetju Chandler & Price Co. Omeniti moram, da je bil rajni vsepovsod spoštovan in priljubljen. To se je videlo dne 31. marca, ko smo ga pokopali. Udeležba s strani občinstva je bila velika.

Andrej Bostjančič je bil član društva "Slovenija" in društva "Jadranska vila", števil. 178 S. N. P. J. Člani obeh društev so se v velikem številu udeležili pogreba. Posebno številni so bili člani raznih društev S. N. P. J.

Rajni brat je umrl v naglici. Dne 27. marca je legel zdrav k počitku, dne 28. marca ob treh zjutraj so ga našli na mrtvega. Imel je srčno hibo.

Materi zemlji smo ga izročili na pokopališču v Newburgu. Rev. A. Smrekar v Collinwoodu je čital mašo za dušnico. V cerkvi nad krsto je pa v znak žalosti plapolala zastava društva "Slovenija".

Rajni zapuščala tukaj žalujejo sestro, drugo pa v domovini. Bodi mu lahka tuja gruda!

Rojaki! Za zgled naj vam bo mladenič, ki je prišel v tujino iskati sreče, a nemila smrt mu je prežgala pretrgala nit življenja. Kako lepo je bilo videti, ko so društva izročila njegovo truplo materi zemlji.

Kako je pa tam, kjer rojak umre brez vsakih sredstev, ki ni bil član podporne organizacije? Od hiše do hiše je treba prosjati milodarov. Zato pa rojaki ne odlašajte s pristopom k podporni organizaciji. Pridružite se "Slovenski narodni podporni jednoti", največji in najsigurnejši slovenski podporni organizaciji v Ameriki.

Ant. S. Pozarelli.

Livingston, Ill.

Dne 13. marca nam je ugrabila nemila smrt zelo priljubljenega in dobro poznatega brata Mike Jerana. Po noči ga je zadela srčna kap. Rajni je bil član treh podpornih društev. Pogreb se je vršil dne 15. marca, katerega so se udeležili vsi tukajšnji rudarji. V domovini zapuščala eno sestro, v Ameriki nima baje sorodnikov. Lahko mu boji zemljica!

Člani društva "Bratje vsi za enega", števil. 96, naj se v prihodnje bolj pogosto udeležujejo društvenih sej. Dolžnost nas veže vse, da prihajamo k sejam in se udeležimo vseh razprav.

Člani, ki stanujejo izven Livingston, naj mi pošljejo natančne naslove.

Predsednikom je izvoljen brat John Repovš.

Ant. Woučko, tajnik.

Na potu.

Dne 12. marca sem se poslovil pri gostoljubnih rojakih v Indianapolisu in se odpeljal proti Ohiju. Krasote zemskih pokrajin ob železniški progi ne morem popisati, ker sem se vozil po noči. Komaj sem sedel v vlak, že sem bil v Morfejem naročju in spal bi bil kdo ve koliko časa, da me ni zjutraj ob šestih zbudil iz prijetnega sna sprevedel: "Lorain! Lorain, Ohio!" Hitro pograbil svojo spremljevalko "škatlo" in skočim iz voza. Komaj sem pred kolodvorom, že zagledam "špickanglo" (tako imenujejo tukajšnji Slovenci voz ulične železnice) z napisom So. Lorain. Odpeljem se na mesto, kamor sem bil namenjen in imel naslov. Na moje trkanje je prišla odpirat prijazna gospa Ažmanova. Predstavim se ji, na kar me je kot prava slovenska gospodinja pogostila s pristnimi kranjskimi klobasami in bučko vina domačega pridelka. Ko sem potolažil svoj kriček želodec, po domače "lajbgo-mazin", sem šel obiskat slovenske salunarje, ki so mi pokazali svoje velike kleti polne tiste božanske kapljice, ki ji pravijo vino. Prvi trenotek kar nisem hotel verjeti, da imajo toliko vina. Mislim sem, da me farbajo. A kmalu sem se prepričal, da v sodih ni drugega kot vino. S kar sem obiskal vse Slovence v So. Lorainu. Bil sem na Japonskem in v Kurji vasi. Povsod so me sprejeli prijazno in piti sem moral povsod bratovski.

Iz Loraina se se zopet peljal s "špickanglo" mimo velikih vinogradov, sadnih vrtočev prek Rocky Riverja proti Clevelandu. Po dve uri trajajoči vožnji sem bil na "Zelenem placu" v Clevelandu. Presteli sem moral v drug voz ulične železnice, ki je zavljal na "Circular štrit" in me za 30 prijeljal do "štapa 60". Tu izstopim z gošpico "škatlo" in pogledam, ako sem na pravem prostoru. Komaj zaspujem svojo "kuglo" na vse vetrove, zagledam na nasprotni strani napis: Prim! Koga? Kafé. Kje? — na 6006 St. Clair Ave. Cleveland, O. Malo sem popravil klobuk, da dobim korajžo, in ko sem še pošteno kihnil, sem predrzno vstopil. Na moje začudenje sva se pa srečala dva stara znanca: Primož Kogoj in jaz.

Clevelanda ne bom opisoval, ker bi povedal to, kar je pravil že zdavnej moj kolega Tone Terbovec. Kar je on doživel, sem doživel tudi jaz: povsod zabava in veselje. Le deklet ne bom pozabil z lepa. Potrditi moram, da so krasotice prve vrste, katerih ne morem primerjati s evetkami, marveč le s kipom božanstvene Venere, kakršnega je umel izklesati iz marmora kak starorimljanski umetnik.

Po dvanajsturnem burnem življenju v Clevelandu, sem se podal na počitnice v Collinwood in Nottingham. Najprej sem šel obiskat br. Fr. Korčeta, bivšega gl. blaginika S. N. P. J., katerega sem najdel bolnega in v zelo kritičnem položaju. Prav gostoljubno me je sprejela njegova soproga Karmelija. Odkazala mi je sobo, v katero sem odložil svojo prtljago in legel k počitku. Dva dni in dve noči sem pokladal na glavo krompirjeve olupke, da sem pregnal strašnega mačka, ki sem ga prinesel s seboj iz Clevelanda. Ko sem se te strašne pošasti odkrižal, sem se podal na obiske. Sprejeli so me povsod prijazno. Seznanil sem se z br. Kunčičem, s katerim sva odšla na Veliko nedeljo v Nottingham. Tam sva obiskala br. N. Rotarja in obitelj L. Zdešarja, kjer smo preživeli par veselih uric. Popoldne nas je zajela strašna nevihta z nalivom, ki nama je skazila nadaljnjo zabavo. Dne 24. marca sem se poslovil iz Clevelanda in od potoval naprej ... v svet.

Povsod sem našel napredne ljudi, ki se zanimajo za napredek v politiki in lokalnih zadevah. Vsem, ki sem jih obiskal, pa izreklam zahvalo za vljudnost in gostinstvo. Frank Stonič.

Canonsburg-Meadow Lands, Pa.

Rad čitam slovenske časnike, posebno pa take, ki zastopajo delavske interese. Iz raznih krajev Zdr. držav prihajajo dopisi o tužnem delavskem položaju in drugih dogodkih. Le od tukaj so redki. Vzrok temu je iskati v tem, da je tukajšnja slovenska naselbina še bolj majhna.

Tukaj so tovarne, v okolici pa premogovniki. V tovarnah zdaj delajo s polno paro. Ker delavci niso organizirani, so tudi beraške plače.

Večkrat sem čital, da so v tovarnah zaposleni mladoletni dečki. Tudi tukaj delajo dečki v starosti od 12 do 15 let po 9 do 10 ur dnevno in več za par desetice v zaduhlih tovarnah. V najlepši dobi, ko se razvijajo, jih kapitalisti okrajujejo za duševno in telesno moč. Posledice tega strašnega izkoriščanja so razne bolezni in prerani grob. Mogoče bo kdo rekel, da niso bili prisiljeni delati. Po mojem mnenju jih je pa današnji sistem prisilil, da so šli že v najnežnejši mladosti na tlako. Oče, ki ima mnogo-glavno družino, ne more preživeti s pičlim zaslužkom svoje družine. Zato pa morajo otroci v tovarno, da pomagajo pri prehranitvi mlajših bratov in sester.

V tukajšnjih premogovnikih delajo različno: 2—4 in 5 dni v tednu. Premogarji smo vsi organizirani. Tukajšnje društvo števil. 138 S. N. P. J. hitro napreduje. Ustanovljeno je bilo leta 1910 dne 10. julija s 16. člani. Zdaj pa šteje 96 članov in članice. Odkar društvo obstoji, je dal br. John Podboj prostor za zborovanje začasno v najem. Vsakdo je lahko uvidel, da je prostor postal premajhen za naša zborovanja, obenem ga pa br. Podboj tudi zase potrebuje. Zato ni drugega odpora, kakor da si društvo preskrbi drugo dvorano. V mesecu oktobru smo si poiskali stavbišče, na katerem bi stala društvena dvorana. Bilo je veliko navdušenje med člani in članicami za to koristno stvar.

Na seji v marcu je bil izvoljen odbor, ki je pričel nabirati potrebni kapital. Pričakovalo se je isto navdušenje kot v oktobru. Odbor je pa našel le malo odmeva. Bratje in sestre! Zaponnite si, da v slogi je moč! Ako bi vsak član (ica) založil le 10 dolarjev, bi lahko pričeli z gradnjo. Nekateri so celo izrekli, da bodo dali po 50 do 100 dolarjev.

Res je, da nima vsak delavec denarja. Ali tisto, ki ga imajo, ga bodo bolj varno in obrestonosno naložili v domu kakor na banki.

Vzemimo si za zgled majhno slovensko naselbino Sygan. Kako krasno dvorano imajo tam!

Tako je tudi v drugih naselbinah, kjer so složni. Te naselbine naj nam bodo za zgled. Ako bomo imeli svojo dvorano, se bomo še krepkeje in hitreje razvijali. Z združenimi močmi lahko dosežemo vse, nezdruženi pa nič. Zato pa složno na delo, da bomo čim prej lastovali svojo dvorano.

Mihail Podboj.

Radley, Kans.

Opozarjam članice in članice društva "Spoznanje", števil. 72, da se naj v polnem številu udeležijo seje dne 13. aprila ob devetih dopoldne. Na dnevnem redu imamo važne točke, ki zahtevajo temeljite in obširne razprave. V bolnici imamo enega brata. Razpravljati bo treba o dvorazrednem zavarovanju pri naši jednoti. Prečitali se bodo računi in prebitek od veselice z dne 8. marca. Prvega maja bo zastavna veselica združenih društev S. N. P. J. v državi Kansas. Seje se bo udeležilo nekaj zastavnih zastopnikov in glavni podpredsednik Martin Stefančič. Izvoliti bo treba odbor.

Bratje in sestre društva števil. 72! Še vselej ste se udeležili seje v največjem številu, zato upam, da prihitite vsi na sejo dne 13. aprila.

Ostalim društvom S. N. P. J. v državi Kansas priporočam, da se pripravijo za složen poset te veselice, ki se bo vršila dne prvega maja. Vseposvobod naj agitirajo za mnogobrojno udeležbo, ker smo vsi enakopravni do čistega prebitka. Naša zastava je znamenje bratstva in medsebojne ljubezni, ne pa klanja in moritve na debelo. Zastava spremi vsakega jednotlivca člana (ico) ne glede na njegovo (njeno) versko ali politično prepričanje k zadnjemu počitku. Za njeno blagajno delamo le enkrat v letu: na prvega maja, ki je delavski praznik in dan protesta proti krivicam, ki jih uživajo delavci.

Zastavna blagajna pokriva troške v prid vsakemu članu (ici) S. N. P. J. v državi Kansas. Zato je dolžnost, da vsak član (ica) prisloži na pomoč dne 1. maja.

Natančna naznanila in vabila izidejo pozneje v "Glasilu".

Fr. Rugelj, tajnik.

Greenland, Mich.

Letos imamo priliko, da si izberemo delavce za mestne odbornike. Edina delavska stranka je pa socialistična. Za naše mesto smo postavili naslednje kandidate: Supervisor John Carkeek, klerk (mestni pisar) Albert Crinion, blaginik Joseph E. Salmon, cestni komisar Jacob Imona, cestni nadzornik John Vesanen, za davčni urad Matti Perttunen, 1. konstabler John Marttila, 2. konstabler Sam Hoiska, 3. konstabler August Korhonen, 4. konstabler August Laitala, živinoglednik Isaac Kaukala.

Socialistična ali delavska stranka je edina stranka, ki se bori za pravice delavstva. Vsakdanje skušnje širom sveta potrjujejo, da pristajati družih strank ravno zelo brutalno z delavci posebno ob času štrajkov.

Kandidatje na socialistični glasovnici, ako so izvoljeni, so varuhi in branitelji pravic delavstva. Zdaj imate priliko, da izvolite delavce z svoje srede, ali pa sovražnike delavstva.

Naši kandidatje za mesto so se zavezali za naslednje točke:

1. Poštena mestna uprava.
2. Osemurni delovni čas za mestne delavce.
3. Dobre ceste in ulice.
4. Zboljšanje zdravstvenih naprav.
5. Zboljšanje policijskega sistema v tem smislu, da bo odvrnil hudodelstva in ne prikri-val.
6. Konec graftu, podkupovanju in političnemu žonglerstvu.

7. Vsa javna dela naj izvršuje mestna občina in ne privatni podjetniki.

8. Cestni komisar in nadzorniki naj najameta človeško in konjsko delovno silo pri mešanih. Prepove naj se jim raba njih konj.

9. Vsi kandidatje so podpisali ne z datumom zaznamovano rezignacijo in jo izročili soc. klubu.

Vprav ta rezignacija, na katero je treba postaviti le datum, je najboljši porok, da bodo socialistični kandidatje, ako bodo izvoljeni, delali za delavce in občinski blagor.

Pred kratkem je bil tukaj sodrug Jacobs iz Milwaukee, Wis. Obdrževal je tri predavanja. Žal, da se je Slovenec malo udeležilo predavanja. Prihodnjič bo udeležba gotovo boljša.

Rudar.

Na otoku solza.

Barberton, Ohio, dne 26. marca 1913. — Danes pustimo humor na strani. Poročati hočem o žalostnem stanju v krasni slovenski naselbini Barberton. Že od velike sobote do danes vedno dežuje, kakor da bi se bil utrgal oblak. Voda je tako silno narastla krogokir, da živimo na otoku. Ustavljen je promet in vse tovarne so morale prenehati z delom, ker je voda poplavlila vse nižje kraje v mestu, na katerih stoje tovarne. Voda je zapustila svoje naravno strugo v višini 12—18 čevljev in poplavlila četrti del zapadnega mesta.

Žalostno je bilo videti, kako so prebivalci v dotičnem okraju bili prisiljeni vsled naraščajoče vode zapustiti svoja stanovanja in prepeljati se z otroci v čolnih na nasprotno stran, na kateri se zemlja dviga malo višje. Med njimi je tudi mnogo Slovencev, s katerimi moramo sedaj deliti stanovanja za nekaj dni.

Mostovi, preko katerih so vozili vozovi ulične železnice, so razdejani, proga pretrgana in trčnice izpodplute. Železniške proge B & O. in P. L. železniške družbe, ki vodijo preko potoka Wolf, so do cela razdejane.

Poplav je tako temeljito zvršil svoje uničujoče delo, da se na nekaterih mestih ne pozna, kje je bila železniška proga. Od vhoda ne more priti noben vlak. Bati se je še hujšega, ako bo pričelo primanjkovati živil. Strašna je okoliščina: bela poslopja, hlevi, kurniki itd. plavajo po vodi. Nekateri hiše so z vrvmi in verigami privezane k drevmu. Pitne vode se ne more dobiti drugod kot v vodnjaku. Voda vodna naprava je uničena. Dva dni nismo imeli zveze z bližnjimi mesti, pa tudi časnikov ni bilo dobiti za noben denar. Katastrofa je zahtevala tudi eno človeško življenje. Edward Navman, rodom Anglež, ki je hotel iti čez most. V tem trenotku je voda izpodnesla most in nesrečnik je utonil. Še večja nesreča je pa v sosednem mestu Akron, ki je oddaljeno od tukaj sedem milj. Izvedeti ne morem nič natančnega, za to pa o akronski katastrofi ne morem poročati podrobno. Ob priliki, ko bomo imeli zopet zvezo z Akronom, vam sporočim bolj natančno o strahovitih učinkih poplavl.

Frank Stonič.

Besemer, Pa.

Malokedaj zagleda kakšen dopis iz naše naselbine beli dan v "Glasilu". Nekateri čitatelji mislijo, da je že vse zaspalo v naši naselbini. S tem, da sem se oglašila v "Glasilu", nočem učiti drugih, ampak hočem povedati le svoje nazore.

Vsaka organizacija, bodi poedno društvo ali pa zveza društev v celoti, ima svoje nasprotnike. Zato je pa treba, da je v vsaki organizaciji sloga, da se lahko odbije vsak naskok nasprotnika z združenimi močmi. Da se doseže sloga, je treba pustiti osebne in malenkostne prepričke na strani. Ne nosimo nikdar v organizacijo, kar ne spada v njo. Vsaki članici ali članu mora biti privatno življenje družih članic ali članov sveto, ako nima nobenega stika z organizacijo. Osebnih afer ne nosimo nikdar v organizacijo. Te se naj poravnajo tam, kjer so nastale.

Kolikokrat se pripeti, da katera Slovenka reče: "Ako bi te ne bilo pri organizaciji, potem bi že pristopila tudi jaz, tako pa ne morem." Ako bi vsi ljudje tako razmišljali, potem bi danes ne bilo nobene organizacije na svetu. Vsak človek ima svoje prijatelje in sovražnike. Ni ga človeka na svetu, ki bi ga ljubili ali pa sovražili vsi ljudje na svetu. Zato je pa nemestno vlačiti zadeve v organizacijo, ki so privatnega značaja. V organizaciji nas vežejo skupni cilji, ne pa osebne zadeve.

Naša organizacija, h kateri pripada tudi naše društvo "Slovenske sestre", števil. 167, ima jasen namen in določen cilj: izobraževati in podpirati se med seboj v slučajih bolezni, nezgode in smrti. Vsak človek, bodi mož ali žena, je podvržen boleznim in nanj preže vsakovrstne nesreče. Vsaka žena, ako je bolna, potrebuje strežnico. Ako zboli mož, mu lahko streže žena. Če pa bolezen položi ženo na postelj, je treba najeti strežnico, ker mora mož na delo in po svojih opravkih, da zasluži za vsakdanji kruh. Kako naj pa delavska družina plačuje strežnico, ko se danes s pičlim možem zaslužkom izhaja komaj v normalnih razmerah? Naša jednotna izplačnje v slučaju bolezni tudi ženam en dolar dnevno bolniške podpore. Zato apeliram na vse tukajšnje Slovence, ki še niso članice S. N. P. J., da se pridružijo našemu društvu. Pristopite k organizaciji, dokler ste zdrave, da vas bolezen ne prehití nepripravljenih. Kadar je človek bolan in se naredi v hiši vsled bolezni beda, ne pomagajo vzdihi: "Ah, zakaj nisem pristopila k podporni organizaciji, ko so me vabili in prigovarjali." Takrat je prepozno!

Slovenske žene in dekleta! Proč z osebnostmi in v naše društvo. Naša jednotna skrbi za vse enako v bolezni in nesreči.

Matilda Grubelnig, predsednica.

Razprava o jednoti.

Yale, Kans.

Mnogo se je pisalo v našem "Glasilu" pred 5 redno konvencijo o rezervnem fondu. To vprašanje je konvencija rešila povoljno za razvoj naše jednote. K temu je gotovo pripomogla obširna javna razprava.

Zdaj je pričela zopet razprava o zavarovanju po razredih, ki jo končala gotovo z dobrim uspehom, ako bodo bratje in sestre razpravljali tako pridno in temeljito, kakor o rezervnem fondu.

Jaz se popolnoma strinjam z več razredi, vendar pa imam tozadevno svoje predloge. Po mojem mnenju bi morala jednotna imeti štiri razrede.

Prvi razred \$1100 posmrtnine in \$3 dnevne bolniške podpore.

Asesment naj bi bil sledeči: Posmrtninski sklad \$0.75 Bolniški sklad „1.95 Odškodninski sklad „0.05 Rezervni sklad „0.10 Upravni sklad „0.15

Skupaj \$3.00.

Drugi razred \$600 posmrtnine in \$2 dnevne bolniške podpore.

Asesment naj bi bil sledeči: Posmrtninski sklad \$0.50 Bolniški sklad „1.30 Odškodninski sklad „0.05 Rezervni sklad „0.10 Upravni sklad „0.15

Skupaj \$2.10

Tretji razred \$300 posmrtnine in \$1 dnevne bolniške podpore.

Asesment naj bi bil sledeči: Posmrtninski sklad \$0.25 Bolniški sklad „0.65 Odškodninski sklad „0.05 Rezervni sklad „0.10 Upravni sklad „0.15

Skupaj \$1.20

Naša organizacija še nima takega razreda, ki je pa nujno potrebno.

V četrtem razredu naj bi bil isti asesment in ista bolniška podpora, kakor v tretjem razredu, posmrtnina pa le \$150. To pa radi tega, ker so nekateri starejši od nas.

Odpravnina za poškode naj bi bila v vseh štirih razredih enaka. Po zgoraj omenjeni lestvici bi se lahko zavaroval vsak član (ica).

Apeliram na vse brate in sestre, da pazno prečitajo in preudarijo predloženi načrt. Kdor je sedaj pri treh društvih, mu bo potem zadostovalo le eno. Prihram si bo vsako leto najmanj deset dolarjev. Plačeval bo eden glavni in eden lokalni urad. Imel bo le ena pravila in hodil enkrat v mesecu na sejo.

Že z drugim razredom je lahko vsakdo zadovoljen. Šest sto dolarjev je lepa posmrtnina, z \$2 bolniške podpore na dan, se pa tudi izhaja.

Tretji razred bo pa zadovoljil vse tiste, ki pravijo, da jim nič ne koristi visoka posmrtnina.

Mnogo se je pisalo v slovenskih listih o združenju vseh naprednih podpornih organizacij. S to mislijo se popolnoma strinjam, ker bi naše "Glasilo" lahko spremenili v dnevnik. Očividno je, da danes potrebujemo svoj dnevnik, ki bo pisan v duhu 20 stoletja in ne vstrašno zagovarjal pravice delavstva.

K sklepu še enkrat apeliram na vse člane in članice, da pazno preštudirajo moj načrt in svoje mnenje o njem izrečejo v "Glasilu".

John Homec.

Cleveland, Ohio.

Predlog društva "Francisco Ferrer", števil. 131 za dvojno zavarovalnico, je koristenosen za člane in članice S. N. P. J. in obenem pospešuje razvoj jednote. Priporočam pa, da bi se predlog popravil toliko, da bi lahko vsak član (ica) pristopil v prvi razred, ki je uspešno prešel ponovno zdravniško preiskavo vspricho dveh uradnikov krajevnega društva. Prošnjo naj se potem poklje glavnemu uradu, da jo pregleda vrhovni zdravnik.

Zopetno glasovanje pri društvu se mi zdi nepotrebno, ker se za vsakega glasuje, ko se pridruži jednoti. Ako je prosilec sposoben za drugi razred je sposoben tudi za prvega.

Prispevki za prvi razred naj se podvojijo. Dobro bi bilo, da bi se vodile računske knjige za prvi razred posebej za vse prejemke in izdatke.

Z nasveti brat F. J. Aleša se strinjam, seveda izvemši posmrtnine. Posamezni slučaj, ki so žal verjetni, ne morejo odločiti pri tako važnem vprašanju. Članom in članicam svetujem, da svoje police uredijo tako, da se taki slučaj kolikor mogoče največ preprečijo.

Ko bodo Slovenci dohiti druge narode, ki so s splošnega kulturnega stališča pred nami, se bodo tudi število takih slučajev zelo skršilo.

Pri posmrtnini je treba upoštevati velike družine. V takem slučaju pa majhna posmrtnina prav nič ne izda, posebno če so otroci še šolsko obvezni.

Velevažno pa je, da bi marsikateri član (ica) zastupil drugo organizacijo, ako bi imeli v S. N. P. J. tisto ugodnost, da ne bi se mu bilo treba zavarovati pri drugi podporni organizaciji. Danes so razmere take, da silijo delavci, da je pri dveh podpornih organizacijah. V slučaju bolezni ne dobi toliko podpore, ako je zavarovan pri eni podporni organizaciji, da bi zadostovala za prehranitev družine. Kadar pride bolezen v hišo, je treba plačati še zdravnika in zdravnika. To so razlogi, da priporočam vsakemu, da se pri jednoti zavaruje tako visoko, kolikor le more, ker visoka zavarovalnina koristi njemu v bolezni, po smrti pa njegovi ženi in otrokom.

Od poroda S. N. P. J. pa do danes se še ni vsem vstreglo. Tako je tudi pri drugih podpornih organizacijah. Vendar pa lahko rečem, da S. N. P. J. hitro napreduje. O vsaki spremembi v korist jednote se je temeljito razpravljalo, preden se je izvršil definitivni zaključek. Pri drugih organizacijah ni opaziti takega zanimanja za napredek organizacije.

Dober in priporočljiv je tudi dodatek br. F. J. Aleša radi dvojne bolniške podpore in ene posmrtnine. To dodatek naj bi se sprejel kot samostojen razred in ustreglo bi se vsem: tistim, ki so za dvojno posmrtnino, in onim, ki se zadovoljijo z eno.

Društvo "Francisco Ferrer" bo gotovo sprejelo marsikateri dodatek v svoj predlog, pa zopet kaj črtalo v svojem, preden se bo vršilo splošno glasovanje.

August Kužnik.

Canton, Pa.

Kar se tiče predloga društva "Francisco Ferrer", se strinjam le s povišanjem bolniške podpore in odpravnine. Nisem pa za dvojno posmrtnino, ker posmrtnina ne koristi direktno prizadetemu članu. Človek potrebuje podporo, dokler je zdrav, da tem lažje okreva. Po mojem mnenju bi 800 dolarjev

posmrtnine zadostovalo za prvi razred.

Ne strinjamo se z združenjem jednot, ker imajo jednote različna načela. Imamo delavske in napredne jednote in zveze, pa zopet nazadnjaške, v katerih odloča majhen krožek o vseh zadevah, kakor nekdanji fevdni gospodje na svojih posestvih.

Frank Franko.

Naznanila in vabila.

Chicago, Ill.

Vsem članicam društva "Nada", števil. 102 na znanje. Za vse članice je važno, da pridejo v polnem številu na sejo dne trinajstega aprila, ki se vrši v navadnem zborovalnem prostoru na Center Ave. in 18 ulici.

Na seji bomo razpravljale o koristih društvene blaginje. Treba bo prirediti veselico, ali bo pa vsaka članica plačala en dolar v društveno blaginjo. Zato je potrebno, da pridejo vse sestre k seji, posebno pa tiste, ki obiskujejo bolne sestre, da poročajo o njih stanju.

Naše društvo je dobilo povabilo od društva "Francisco Ferrer", da se udeležijo veselice, ki jo priredi omenjeno društvo dne 12. aprila z gledališko predstavo. Vabilo je prišlo prepozno. Zategadelj priporočamo društveni odbor, da se dne 12. aprila zvečer ob osmih zberemo vse sestre pri sestri Frances Ručigaj, 1845 Blue Island Ave., da od tam odidem skupno v "Narodno dvorano".

Mary Udovich, zapisničarica.

Witt, Ill.

Opozorjam vse brate društva "Edinost", števil. 151, da smo na seji dne 16. marca debatirali o bratih, ki niso plačali enega dolarja za društvene stroške. Prosim vse brate, ki še kaj dolgujejo, da poravnajo svoj dolg. Vsakemu sem sporočil pismeno, da ima za prispevati za veselico, ki se je vršila dne 16. januarja. Vsakdo naj poravnava svoj dolg, pa se ne bo nihče jezil, da ne ve, zakaj je bil suspendiran.

Zelo važno za vsakega člana je, da se v treh mesecih udeležijo enkrat seje. V nasprotnem slučaju grozijo pravila takim, ki nimajo opravičljivega vzroka s suspendacijo.

Vsakdo naj se zanima za napredek društva in našega naroda, pa bomo lahko napredovali na celi črti.

Redne seje se vršijo vsako tretjo nedeljo v mesecu ob pol desetih dopoldne.

Jacob Bergant, tajnik.

Calumet, Mich.

Naznanjava članom društva "Sloga", števil. 62, da sva najela dvorano pri g. Kurtu, nasproti požarne brambe na šesti cesti. Seje se bodo vršile vsako tretjo nedeljo v mesecu ob dveh dopoldne. Prihodnja seja bo dne 20. aprila. Pridite vsi!

John Puhek,
Leo Junko.

Claridge, Pa.

Društvo "Bratljub", števil. 7, S. N. P. J. bo priredilo v soboto dne 12. aprila t. l. veliko veselico v Claridge Hall.

Na društveni seji se je sklenilo, da se mora veselice udeležiti vsakdo. Kdor se ne bo udeležil veselice plača 50 c v društveno blaginjo. Ta zaključek se je izvršil tudi tega, ker društvo dolguje jednolično vsoto že osem let. Ta dolg so seveda napravili drugi in ne mi.

Na veselico vabimo vse članice in Slovence, ki niso preveč oddaljeni od tukaj.

Za odbor

John Mlakar, tajnik.

Barberton, Ohio.

Društvo "Slovenke v boj za narod", števil. 150 priredi veliko plesno zabavo dne dvajsetega aprila. Veselica se bo vršila v prostoru br. Martina Železnikarja. Začetek točno ob šestih zvečer.

Na veselico vabimo uljudno vsa tukajšna društva, posebno pa naša bratska društva "Triglav", števil. 48 in sosedno društvo "Dolenjec", števil. 170 v Akronu, Kenmore, O.

Kedar bodo naši bratje potrebovali pomoči pri svojih prireditvah, se bo naše društvo gotovo odzvalo njih klicu.

Mary Balant, tajnica.

Eveleth, Minn.

Društvo "Eveleth", števil. 130 bo razpravljalo o vsem potrebnem za razvojne društvene zastave na seji dne 20. aprila. Zategadelj je potrebno, da se omenjenega dne vse članice udeležijo seje. Vsaka naj pove svoje mnenje na seji, da ne bo kasneje nepotrebne kritike.

Upam, da bodo sestre upoštevale ta blagohoten opomin in se udeležile seje v polnem številu.

Frances Podlogar, tajnica.

Cleveland, O.

Obveščam članice društva "Primož Trubar", števil. 126, da smo na seji v marcu sklenili, da se naše društvo udeležijo korporativno razvijanja novega prapora, ki ga bo sestresko društvo "Napredne Slovencek" razvilo dne enajstega maja ob dveh popoldne v dvorani br. P. Kogojca. Vsakega člana se bo še posebej obvestilo z dopisnicami, da bomo posetili slavnost v mnogobrojnem številu. Dolžnost nas veže, da se udeležimo slavnosti v največjem številu, ker so nam sestre pomagale pri slavnostnem razvijanju našega prapora.

Društvo je sklenilo, da naroči trak in ga daruje novemu praporu.

Zadnje seje se je hotel udeležiti br. A. Peterlin, član dr. števil. 5. Mesečne seje v februarju sta se hoteli udeležiti brata Gradišar in Somrak, člana števil. 5. Ker smo od ustanovitve leta 1910 pa do danes vedno lepo napredovali brez tuje pomoči, prosim brate, da se polnoštevilno udeležijo seje dne 27. aprila, da se v tem oziru nekaj sklene.

Brat Joseph Faletić se je odpovedal predsedništvu. Na njegovo mesto je bil izvoljen br. Ferdinand Cankar.

F. Hudovernik, tajnik.

Manderfield, Mich.

Veže me dolžnost, da kot predsednik društva Michigan, števil. 136 opozorim članice tega društva, da redno prihajajo k sejam. Ako pride le pet ali šest članov k seji, se gotovo ne more zaključiti nič važnega. Vsled tega pride vsi na sejo, ki se bo vršila dne 20. aprila ob devetih uri dopoldne, ker imamo za rešiti mnogo važnih točk: Odrediti imamo seje za kateri drugi dan ali za popoldne. Ako bo večina zadovoljna, bomo zaključili, da vsak član uložijo v blaginjo dva dolarja, da ne bomo imeli suspendacij. Na zadnji seji je bilo prvi in drugič suspendiranih 8 do 9 članov.

"Bodite složni v delu za našo milo in enakovredno "Slovensko narodno podporno jednoto". Opuščajte osebne prepričave in obnežite drug z drugim, kakor brat z bratom. Na svidenje dne 20. aprila na seji!"

Petar Stimac, predsednik.

Chicago, Ill.

Dne 12. aprila priredi društvo "Francisco Ferrer", števil. 131 veliko veselico z gledališko predstavo, petjem in drugo raznovrstno zabavo v "Narodni Dvorani", vogal Center Ave. in 18. st. Začetek veselice točno ob sedmih zvečer. Vstopnina 25c. Ženske so v spremstvu moških proste vstopnine.

Na veselico vabimo najljubše vse krajevna društva S. N. P. J. in drugo slovensko občinstvo v Chicago in okolici.

Odbor.

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

Neprostovoljna kopejka. Ko so se pripeljali Ant. Bahovec, posestnik iz Sent Vida iz Iga in posestnik Štefan Krušič in njegova žena ter tudi posestnica Marijana Štrukljeva iz Vižmarjev od Karolinske zemlje, je Bahovec proti kraju ceste tako nerodno zavil, da se je voz prevrnil in so vsi štirje padli v jarek, v katerem je bilo 1 m visoko vode. Poleg tega, da so se vsi štirje do kože premočeni komaj izklopali iz mrzle vode ter tudi konja z veliko težavo rešili, je zadobila Štrukljeva po životu znatne telesne poškodbe, pri konjski opravi se je pa naredilo 100 K škode.

Tatica hranilnične knjižice. Antoniji Brečelnik, po domače Šimnovi, je bila ukradena hranilna knjižica, katero je imela spravljeno pri neki stranki. K tej je prišla na obisk neka Šiskarica, ki je iz omarnega predala izmaknila knjižico. Dne 25. februarja je šla

z njo v hranilnico, kjer je hotela dvigniti 600 K. A ker je bil denar vložen pod geslo, kar pa dotični osebi ni bilo znano, so v hranilnici knjižico pridržali. Ona pa je odšla s tem, da gre poizvedeti za geslo, katerega pa še do danes ne ve, zato tudi denarja ni dobila. Ko so pogrešili knjižico, je šla gospodična v hranilnico, kjer so ji vrnili ter popisali osebo, ki je hotela dvigniti denar.

Gozdni požari na Krasu. Po nepredvidnosti je zanetil ogenj kosce na pogozdenem Krasu pri Ilirski Bistrici (Ahacijev plato), ki je kosil stelo. Ogenj se je silno hitro razširil, ker je vse izsušeno in ker je vlekel močan veter. A kljub temu, da so prihiteli gasiti ljudje iz bližnjih krajev, je uničil ogenj približno 105 hektarov gozda. — Prav tisti dan so pričeli gorati tudi gozdni nasadi v Petelinjem pri Št. Petru. Vzrok je neznan. Ogenj je uničil štiri hektare krasnih jelševih in smrekovih nasadov. — Dan kasneje pa je uničil ogenj nasade občin Bače na Rožjem. Pogorelo je tri hektare gozdnih nasadov. Tudi pri Divači, Famljah in Košani so bili večji gozdni požari. Pri Knežaku in Zagorju, dalje pri Zagonu (Postojna) in Vipavi so goreli travniki in pašniki. Ogenj se je razširil čez več sto hektarjev. Pri Vipavi je bila nevarnost zelo velika.

Potres v Ljubljani. O potresnem sunku v Ljubljani, ki se je pojavil v drugi polovici februarja, javlja ljubljanska seismografična postaja sledeče. Prvo tresenje se je pojavilo ob 4. uri 16 minut 9 sekund popoldne, tipični maksimum pa je tresenje doseglo ob 4. uri 16 minut 12 sekund. Tresenje je bilo lokalno in je njegovo ognjišče iskati v bližnji okolici Ljubljane in sicer približno kakih 15 kilometrov daleč, takozvana tresljavska zona pa znaša okoli 30 km v premeru. Izpad igle na Luck manovnem aparatu (100 kg mase) znaša 117 mm. Ta potresni sunk je bil najmočnejši od leta 1906 (16. junija) sem; takrat je znašalo dejansko zemeljsko tresenje 1 mm sedanja pa 0,2 mm. Sedanji sunk je posledica zemeljskega valovanja, provzročena po potresu, ki se je pojavil 24. februarja v Ljčku v Albaniji, istega dne v Messini, 27. februarja v mülheimskem okrožju na Württembergu, 28. februarja ob 6. uri 40 minut v Inomostu. Primeroma velika intenziteta tega tresenja se da razložiti vsled več kot enoletnega seismičnega miru v Ljubljani in okolici, kajti leta 1912, ni bilo tu sploh nobenega lokalnega potresa, pač pa dva na Gorenjskem. Izkustva na postaji v Ljubljani uče, da so lokalna tresenja tem intenzivnejša, čim dalje je bilo preje mirno. Izkustvo na ljubljanski postaji uči tudi, da se v ljubljanskem okolišču najintenzivnejši potresni sunki pojavijo sploh v mesecu februarju, manj v aprilu, juniju, septemru in decembru. Zanimivo je, da je ljubljanska radiotelegrafija na postaji o potresnem sunku obvestila na Rožniku improvizirano postajo (s poljsko ateno), kjer se potresni sunki na prostem ni čutil. Dognalo se je, da so se v Ljubljani vsled sunka šipe tresle, porcelanski in stekleni predmeti ropotali in se je čulo zamolklo grmenje.

Ogenj. Gorelo je na Čemšeniku pri Dobu. Pogorelo je pri Hrastarju in pri Štefančnu popolnoma vse. Pogorela sta zavarovana za neznatne svote. Pri Hrastarju je bilo več ljudi zbranih pri umirajočemu očetu. Sreča v nesreči je bila, da niso vsi postali žrtev ognja. Vsled močnega vetra je bila vas Čemšenik v nevarnosti. Zažgal je otrok.

Mlad ponarejalec denarja. (Izpred porotnega sodišča). Fr. Hrovatovič, 16 let star, pristojen v Gornjo Sisko in kleparski vajenec v Št. Vidu nad Ljubljano, se je učil pri kleparskem mojstru Fr. Belem. Pred dvema letoma je gospodar opazil, da mu je iz miznice zmanjkal denar. Hrovatovič sam priznava, da mu je res takrat izmaknil 9 K iz miznice. Začetkom meseca decembra m. l. je naenkrat prišlo obdolženec na mizel, iz novcev po 2 h ponarejati take po 10 vin. Najprvo je obdolženec pocinil dvovinarske novce, potem pa je na eni strani, kjer je številka, vtisnil številko 10. Ti

falzikati so bili posebno na oni strani, ki kaže orla, ponarejeni, da so bili pristisniti po 10 h popolnoma slični. Obdolženec pravi, da je vseh skupaj 11 teh komadov ponaredil z namenom, jih spraviti v promet. Najprej je poslal 10 letnega Izidorja Hojkarja, potem pa še 9 letnega Tončeta Šušteriča v Belčevno trgovino v Št. Vidu. Kupila sta si za dva h. sladkorja, ostalek pa izročila obdolženec. Vedno je pa naročil dečkoma, da morata ponarejeni denar tako polagati na prodajalno mizo, da bo orel gledal navzgor. Ko je deček videl, da se mu ta nakana vedno posreči, je tudi sam v Dragarjevi trafiki izdal troje falzikatov. Umevno je, da je bila prevara lahka in se je tudi vselej posrečevala. Gotovo bi bil fant svoje početje še nadaljeval, da ga niso zalotili orožniki. Ko se je vršila pri obdolženec hišna preiskava, se je v njegovem kovčegu našlo nekaj orodja v vrednosti 1 K 60 h, katerega je svojemu mojstru iz delavnice samolastno vzel. 17. aprila m. l. je Hrovatovič izmaknil bicikelj v vrednosti 180 K, last Milana Poličarja, ki je slonel zunaj Jagrove gostilne. Oškodovance je takoj naznanil orožnikom tatvino, ki so storila zasledovali. Obdolženec je plen spravil v neko šupo in skušal zunanost kolesa tako spremeniti, da bi ga lastnik ne poznal, zato je odstranil kotnice in držaj. Ker je fant videl, da kolesa ne bo mogel spraviti na varno, ga je naslednjo noč precej pokvarjenega postavil na mesto, kjer ga je vzel. Obdolženec vse odkrito priznava in ničesar ne taj. Porotniki so vprašanje o toženčevi krivdi zanimali, nakar je sodišče obtoženca oprostilo.

V ogenj je padla, 42 let stara epileptična Apolonija Kržišnik iz Zgor. Dobrave, občina Trata pri Kranju. Delala je v gmajni ter si zakurila za kosilo. Nakrat je preseneti epileptični napad in uboga žena je padla v ogenj. Žena se je nevarno opekla po obrazu in vratu. Nezvestno so pripeljali v deželno bolnišnico.

Kajn in Abel. (Izpred ljubljanske porote). Letos na svečnico je v Britofu pri Kranju Lovrene Bizjak svojega brata Miha zaklal. Lovrene je bil od žganja precej okajen in je brata dražil. Miho, ki je bil trezen, je to udejlo in je udaril Lovrena s pestjo v obraz. Lovrene je odgovoril z odprtem pipeem in prizadajal svojemu bratu lahko rano na glavi in smrtno rano na vratu; ker so bile prerezane žile dovodne in odvodnice, je v nekaj trenutkih izkerval in izdihnil. — Na razpravi so porotniki vprašanje glede ubeja z 8 proti 4 glasovi potrdili, popolno odgovornost izključeno pijanost z 9 proti 4 glasovi zanimalo in sodišče je obsodilo ubijalca na sedem let težke ječe, poostrene s postjo in temnico.

Požigalec. Porotno sodišče je obsodilo na osemletno težko ječo 23letnega Janeza Trobeca in Zavrata, na Notranjskem. Trobec je delomrzen človek. Ko je bil 7. januarja izpuščen iz prisilne delavnice, ni iskal dela, temveč se je potikal naokoli. Ko se je potepal naveličal, je sklenil, da si s požigom priskrbi pristreška. Krenil je k svojemu bivšemu gospodarju Peternelu, po domače Mavsarju v Jarčjo dolino, kjer je bil prijazen sprejet in pogoščen; gostoljubnost je poplačal s tem, da je podtaknil ogenj v Peternelovo listnico, kjer je bila spravljena strelja; ogenj se na srečo ni prejel. Od tam se je vrnil k Seljakovemu kozolecu, ki je bil poln sena. Zanetil je ogenj, ki je bliskoma objel ves kozolec in uničil seno, škopo in mnogo drugega gospodarskega orodja; škode je napravil 1283 kron. Le ugodnemu vremenu je pripisati, da se ni ogenj razširil na sosednja poslopja. Ko je Trobec izvršil svoj zločin, je začel klicati na pomoč. — V tem se je namreč premislil glede pristreška A ta zvišaja mu ni pomagala; še tisti dan so ga imeli orožniki.

Zblaznel je. V Frančiškansko cerkev je prišel neznan, bradat človek, iz katere je kmalu odšel in potem sedel na stopnjakih nekaj ur. Nato je slekel suknjo ter jo vrgel proč, kakor tudi palico, klobuk in neko pobožno knjižico in ker je videl, da se mu bliža stražnik, je šel v bližnjo Zanklovo

trgovino za barvami, kjer se je takoj prijel za blagajničarico mizo. Ko pride za njim stražnik, katere mu se je zdelo celo neznančevu obnašanje zelo sumljivo in ga vpraša, kdo da je, zgrabi mož takoj za steklen krožnik in udari z njim stražnika po glavi. Varnostnemu organu priskoči takoj na pomoč prodajalniško osebje in ko je prišel še en stražnik, so hudo razburjenega moža, ki je bil okrog sebe z nogami in rokami ter hlastal z zobmi, da bi bil katerega ugriznil, z največjo težavo uklenili, potem pa poklicali odgonski voz, s katerim so ga prepeljali na osrednjo policijsko stražnico. Tudi tu je takoj počenjal, da ga je komaj več stražnikov zamoglo obleči v prisilni jopič. Poklicani policijski zdravnik dr. Ilner je konstatairal hudo blaznost in odredil, da so ga z rešilnim vozom prepeljali v blaznico. Kdo je nesrečni, se ne ve, ker ni imel pri sebi drugih dokazil, kakor več pisem, naslovljenih na Anton Hace, Trbovlje. Mož ima veliko črno brado in desno nogo poškodovano.

ŠTAJERSKO.

Otrok je zažgal. V Stolovniku pri Rajhenburgu so zgorale go spodarska poslopja posestnika Martina Zemljaka. Škoda znaša okrog 15.000 K zavarovalnina pa samo 700 K. Ogenj je zanetil štiri letni otrok, ki je v listnici zažgal kup slame. Pri gašenju se je udrl tramovje na 14letnega domačega sina Martina. Dobil je nevarne opekline in so ga morali takoj spraviti v bolnišnico v Krško.

Nezgodna na železniški progi.

Na Pragarskem je ponesrečil železničar Ivan Dreco, star 26 let. Ko je hotel pripeti vozove, katere je peljal rezervni stroj na 9. tir, so ga stisnili odbijajoči in mu zdrobili prsa. Bil je takoj mrtev. Strašna nezgoda je bila ob tričetrt na šest zvečer, ob sedmih pa bi bil moral iti Dreco domov. Dreco je bil skladiščni delavec, vreden v svoji službi. Nadomestoval je premikača. Rajni je bil zvest svoji strokovni organizaciji in vnet agitator. Pred tremi tedni se je oženil, dvova je noseča in tudi že 8 dni bolna. Blag mu spomin! — Med železničarji vlada splošno mnenje, da so strašne nezgode največ krivi nemško nacionalni uradniki, ki preganjajo slovenske delavce, kjerkoli jih le morejo, in jim odkazujejo najnevarnejša dela, čeprav nimajo za taka dela še dovolj izkušenj.

GORIŠKO.

Vojaštvo se nastani v Červinjanu ob meji, in sicer oddelek kavalarije. Muncipij v Červinjanu se brani zgraditi vojašnico, trdeč, da so blagajne prazne.

Klavern konec "vohunske" pravde.

Meseca novembra lanskega leta je aretirala finančna straža v Višku nekega človeka, ki je bil sumljiv vohunstva. Bil je to neki dr. Bernard Steinmetz, bos karmelitanec, doktor medicine in filozofije. — tako je namreč sam trdil. Uvedla se je proti njemu preiskava zavoljo špionaže in se je dognalo, da je osumljenec navaden pustolovec, ki ni bil ne doktor, ne karmelitanec. Ker ni bilo tehtnih dokazov za vohunstvo, se je kazensko postopanje ustavilo, "doktor" pa je bil vsemu obsojen na dva meseca zapor zaradi vlačugarstva. Po skoraj štirimesečnem zaporu je tukajšnjaja policija odgnala "doktorja" v domače kraje na Nemško. "Doktor" Steinmetz je baje obljubil, da bo spisal o tukajšnjem svojem bivanju brošuro.

TRST.

Albanski kongres. Pod avstrijskim pokroviteljstvom se je zbral v Trstu albanski kongres, ki se ga je udeležilo 95 delegatov in dva pretendentna za albanski prestol: princ Ghika in Skenđer beg Kastrioti; slednji je bil izvoljen za častnega predsednika. V predsedstvo so bili izvoljeni Hilmosi, Faide beg, Derviš Hilmi, Fazil paša in Dandeli. Kongres je poslal brzojavne pozdrave avstrijskemu in italijanskemu ministru vnanjih zadev: grofu Berchtoldu in di San Gjulianiju.

POMANJKANJE ŽIVINE IN POLJEDELSKA TEHNIKA.

Dasi se v Avstriji peča skoro polovica, v Avstro-Ogrski pa ogromna večina prebivalstva s poljedelstvom in z živinorejo, vzletemu domači pridelek živili niti od daleč ne zadošča potrebam. Zakaj? Ker je avstrijsko poljedelstvo v tehničnem pogledu strašno zaostalo. Da se n. pr. praznijo hlevi v alpskih deželah, je vzrok v tem, ker se ne pridela dovolj živinske klaje. Znanosti so sicer dobro znana sredstva, ki izvajajo zemlji več sadov iz nedrj, ampak kmet je presiromašen in preneveden, njegovo posestvo premajhno, da bi obdeloval zemljo po naukih znanosti. Tehnična zaostalost avstrijskega poljedelstva rodi pomanjkanje živinske klaje, izprazenje hlevov in mesno draginjo. To so posledice privatne zemljiške lastnine. Kapitalistična družba prepušča pridelovanje živili ubogim in neukim ljudem. Socialistična družba bo povzdignila pridelovanje živili za najvažnejšo družbeno nalogo. Podredila bo obdelovanje zemlje z vsemi znanstvenimi pridobitvami, opremljenim poljedelskim uradom, ki bodo skrbeli, da se bo obdelovanje vršilo po predpisih vede in da se bodo praktično uporabljali vsi rezultati strojne tehnike, kemije, fiziologije in biologije.

DELAJSKE MEZDE IN DRAGINJA.

Vsak dan srečavamo v mesečnem časopisu trditve, da je draginja posledica visokih delavskih mezd. Društvo za socialno politiko v Nemčiji je izdalo celo vrsto spisov o vzrokih draginje; zanimiva sta predvsem dva spisa o cenah v tiskarski obrti: Frañkenov in Bertenburgov. Tiskarji, najboljše organizirana delavska stranka, so v zadnjih letih izvajali največje povšanje mezd, v Nemčiji povprečno za 47 odstotkov. Od proizvodnih stroškov odpade povprečno tretjina na delavske mezd. Ako bi bilo naraščanje delavskih mezd v resnici vzrok draginje, bi moralo biti to prav posebno očitno v tiskarski obrti. V resnici pa ravno v tej obrti proizvodni stroški niso tako naraščali kakor delavske mezd. Na naraščanje delavskih mezd je na eni strani odtehtal tehničen napredek. Z uvedbo stavnega stroja se cene stroškov postavljajna za 30 odstotkov. Izpopolnitev brzotiska in uvedba rotacijskega stroja sta senili stroške tiskanja. Vsled tehničnega razvoja se je senil papir — razvoj, ki ga v poslednjem času ustavlja karteliranje papirne industrije. Najzidatnejše pa je ovirala naraščanje proizvodnih stroškov pomnožitvev naklad. Ker so stroški postavljajna enaki, ali je naklada majhna ali velika, se zvišanje delavskih mezd obenti tem manj, čim večja je naklada. Dočim so pri manjših nakladah vsled povišanja delavskih mezd prav izdatno poskočili proizvodni stroški pri velikih nakladah vzle povišanje mezd upadli. Prav tisti socialni razvoj, ki dviga delavske mezd, pa povečuje tudi naklade. Najrazločnejše se kaže ta pojav na knjigah in na časopisih. S povišanjem delavskih mezd raste med ljudstvom tudi potreba po čitanju, vsled česar rasto tudi naklade knjig in časopisja in upadajo proizvodni stroški ne glede na to, da se mezd dvigajo. Tudi za tiskarsko obrt je trditve, da je zvišanje mezd vzrok draginje, iz trte izvita.

Domovina delavčeva. V porenskih in vestfalskih rudnikih in plavljih opravila na tisoče slovenskih delavcev tlako rudniškemu in železniškemu kapitalu (kakor v Ameriki ameriškim kapitalistom); v Ostebiji izrabljajo pruski junckerji na stotisoče čeških, galških in ruskih delavcev. Leta 1905 je bilo tujih delavcev 454.443, leta 1911 že 820.831; na Avstrijo jih je odpadlo leta 1905 182.412, leta 1911 137.550. In vse te delavske množice so junckerjem in rudniškim baronom izročene na milost in nemilost; koalicijske pravice nimajo in če le pokažejo malo nepokornosti, jih izžene kot "nadležne tujce". Avstrijska vlada se ne me ni zanje; preveč je zaposlena s varstvom Skadra, da ga ohrani Albancem kot glavno mesto.

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

izhaja tedensko.

LASTN. NA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vse leto \$1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY

Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

OFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

CHICAGO, ILL.

Ali se Rusija lahko spu- sti v vojno?

(Vpliv notranje politike na zu-
nanjo politiko ruskega carizma.)

Spisal Gregor Aleksinski.

IV.

V današnjih industrijskih dr-
žavah sta armada in mornarica
veliko in komplicirano tehnično
podjetje. Treba se ni čuditi, ako
napol fevdalna ruska monarhija,
ki je trajno v protislovju s strem-
ljenjem modernega gospodarskega
in socialnega razvoja, ne zna
organizirati tako svojih vojni-
sil kot meščanske evropske države.
General Kuropatkin pripoveduje
v svojih spominih, da je ob
vstopu v vojno ministrstvo leta
1898 našel armado in mornarico
v največji zmešnjavi:

“Tu ni bilo delovnega progra-
ma vojnega ministrstva, kakor
tudi ne sistematične zveze tega
ministrstva s finančnim minist-
tvom in ministrstvom zunanjih
in notranjih del. Tudi delovna skup-
nost vojnega in mornaričnega mi-
nistrstva ni eksistirala. Po zma-
goslavni vojnih devetnajstega
stoletja ni naša armada napredova-
vala v tehnični izobrazbi in vojni
opravi, marveč je nazadovala.
Posebno slabo je bilo višje čast-
ništvo... Avanziranje častnikov
je bilo odvisno od protekcije. Z
vojaki se je ravnilo kruto. Hra-
nitve raznih vrst so bile v ar-
madi nekaj navadnega... Polk-
om so zapovedovali aristokrati,
ki so zapravili svoje premoženje
in so hoteli “poboljšati” svoj po-
ločaj z vojaško službo... V mo-
ralnem oziru ni ruska armada
napredovala. Tudi v materialnem
oziru smo zaostali za evropskimi
armadami.”

O mornarici pravi: “Zaostalost
naše mornarice v primeri z mor-
naricami ostale Evrope, je še oči-
vidnejša.”

Ta opis ruske armade, ki je iz-
šel izpod peresa osebe, ki je zav-
zemala uradno in avtoritativno
mesto, ni zastarelo, dasiravno opi-
suje rusko armado pred dvajsetimi
letmi.

Rusko-japonska vojna je doka-
zala, da so se vse slabosti v no-
tranji organizaciji ruske vojske
le ohranile do leta 1904. In do-
klar bo sedanja vlada na krmilu,
je nemogoče reorganizirati rusko
armado. Zakaj? Ker se sedanja
spopolnitev ruske armade zreali v
splošnih odnosih socialnega in
političnega življenja v državi.

Splošno vojaško dolžnost so u-
vedli v Rusiji leta 1874. Formel-
no je ta služba splošna, v resnici
pa nosijo to breme le siromaki.
Bogati ljudje se osvobodijo voja-
ške službe s podkupnino.

Častništvo je sestavljeno iz si-
nov plemstva in birokracije, mej-
tem ko sinovi malomeščanov, de-
laveev in kmetov nikdar ali pa
redkokadaž postanejo častniki.
Radi tega ima častništvo v Ru-
siji popolnoma protiljudski zna-
čaj in demokracija vidi v njem
ljudskega sovražnika. Ruski čast-
niki se trudijo ob vsaki priliki po-
kazati svoje zaničevanje napram
civilistom in rabijo orožje prav
radi proti mirnim meščanom. Vsa-
ki dan lahko čitamo v ruskem ča-
stništvu o sporih med civilisti in
častniki, o napadih na civiliste, ki
so jih izvršili častniki v pijano-
sti, ali ker so si domisljali, da so
bili žaljeni na časti.

Razmere med častniki in voja-
ki niso bile nič boljše. To so samo
posebice, ker sinovi plemičev in
bogatinov, ko so postali častniki,
obdržale slabe navade proti voja-
kom, ki so bili preje kmetje in
delavci: častniki ravnajo z voja-
ki kakor s tovarno živino. Mate-
rične razmere vojske so strašne.
Naslednja dejstva so vzeta iz ofi-
cielnih zapisov in člankov, ki jih
je priobčil neki vojaški zdravnik.

Obleka ruskega vojaka ne gre-
je in je nerodna. Vojak jo podedu-
je za vojakom, dokler ni po-
polnoma umazana in razcapana.
Obleka ruskega vojaka — pravi
neki zdravnik — igra ulogo nosi-
telja in razširjevalca bolezni. Obu-
valo je tako slabo, da ga vojaki
navadno prodajo in kupijo bolj-
še. Sobe v kasarnah so zdravju
škodljive in polne bacilov. Celu
v okrožju Petersburga, kjer ima
car svojo najbolj zvesto gardo, so
kasarne večinoma zdravju škod-
ljive. (Tako poroča zdravniški
armadni nadzornik). Hrana voja-
kov služi za postranski dohodek
častnikom in podčastnikom: oni
ne razdele postavno določenih
porej kruha, mesa in drugih za
določene določeni jedil, temveč
obdržijo velik del zase. Dostikrat
so živila slaba in spridena, tako
da povzročajo boleznim med majh-
nimi sivimi živalmi (tako je ne-
ki ruski general imenoval voja-
ke). Po uradni poročili je
zbolelo v polku Tsaritsynski (v
Krasnoje selu pri Petersburgu)
161 vojakov v treh dneh, v polku
Findlandsky 536 vojakov v dveh
dneh, v petem polku ostrostrlecev
233 vojakov v štirih dneh.

Škorbut smatrajo zdravniki za
merilo lakote in pomanjkanja ži-
vile. Od leta 1897 do 1907 se je
število vojakov, ki so oboleli za
škorbutom, pomnožilo za 50 od-
stotkov. Legar se je med vojakom
pomnožil za 22 odstotkov, kila za
315 odstotkov, bolezni v sapniku
za 39 odstotkov, sifilis za 315 od-
stotkov, bolezni krvnega toka pa
za 32 odstotkov itd. Zdravstveno
stanje ruske armade se ni izboljša-
lo, marveč poslabšalo. Posebna
preiskava v Petersburgu je do-
gnala, da od 1000 civilistov, ki so
oboheli za legarjem, umrje le 7
oseb, od 1000 vojakov pa 16.

K temu je treba računati še sa-
momore, ki so zelo v navadi pri
ruskih vojakih.

Omeniti hočem še eno dejstvo,
ki označuje položaj ruskih voja-
kov in razmerje med vojakom in
častniki: število “denščikov”
(beseda pomeni sluga), ki oprav-
ljajo hišna dela pri častnikih, zna-
ša 53.000. Toliko neplačanih sla-
vanov izkoriščajo ruski častniki.

Razmere, ki nastajajo iz mate-
rielnih vzrokov, ali pa imajo svoj
izvor v poklicu, so v vojaški služ-
bi pomembne. Te razmere tvorijo
pravi vzrok za nezadovoljstvo
med vojakom. Ako študiramo zgo-
dovino vojaških revolt v Rusiji,
tedaj pridemo do zaključka, da so
jih povzročili gospodarski vzro-
ki ali so pa izvirali iz poklica, ka-
kor smo to opazili v začetku de-
lavskega gibanja. Ali armada je
del ljudstva, in splošen položaj
ruskega ljudstva, kmetov in de-
laveev se zreali v položaju voja-
ka, kmetov in delaveev v unifor-
mi. Od leta 1905 smo videli, da se
protestno gibanje vojakov izliva
v ljudsko revolucijo. In ko je le-
ta 1912 po dolgih letih reakcije
zopet oživilo delavsko gibanje, so
nastali revolucionarni nemiri v
armadi. Po krvolitu v Leni (v
aprilu 1912), po štrajkih za pro-
slavo prvega maja, je nastala re-
volta ženijskih čet v Turkestanu
in revolta mornarjev na brodov-
ju v Črnem morju. *)

Ako je preje carizem svojo vo-
jaško silo uporabljal za zunanje
pustolovščine, da je udušil revo-
lucijo z veseljem nad zmagani,
se danes ne upa kaj takega, dasi-
ravno je zanj mednarodna situ-
acija zelo ugodna. Boji se svojih
nezadovoljnih vojakov in ne ri-
si škoda vojne. Ruska avtokracija
se je med in po vojni z Japonsko
marsikaj naučila. Videla je revo-
lucionarne pojave v armadi in
mornarici, in ne želi, da bi jih
še kedaj doživela. Radi tega se
danes umika in se bo umikala še
prihodnje, da ne pride s kakšno
velesilo do boja. Ako je ruska
vlada odjenjala v letu 1909 v kri-

*) Ženijski vojak, topničarji
in mornarji so najbolj revolucio-
narni, ker je med njimi mnogo in-
dustrijskih delaveev.

zi vsled anektacije, ko sta ji Av-
strija in Nemčija grozili, potem
je to dokaz, da se ne more zane-
sti na svojo armado. Povsem sme-
lo se lahko trdi, da je edina ga-
rancija za “miroljubnost” ruske-
ga samoderžava revolucionarno gi-
banje, ki je nastalo v delavskem
razredu in se razširilo med kmete,
vojake in mornarje.

Otroško delo in žensko volilno pravo.

Že tedne me preganja bled, suh
obrazek nekega otroka, v katerem
ni bilo opaziti kapljice krvi. To je
obrazek nerazvite, slabotne 14let-
ne deklice, ki ni bila večja, kakor
normalno razviti 9—10letni otrok.
Njen ozek, resen obrazek je pri-
povedoval o trpljenju, ki ga je
poznala že iz prvih let otroške
dobe. Ako sem jo pogledala, sem
nehote občutila, da sem sokriva
hudočelstva, ki ga je izvršila člo-
veška družba nad tem črvičkom in
stotisoč drugih delavskih otrok.
Bilo je na shodu v delavskem do-
mu, ko sem jo videla prvič. Seboj
jo je pripeljala neka prijateljica,
da ji napravi majhno veselje. Ko
sem jo pogledala, sem opazila, da
ima na tanki verižici krog vratu
majhen križ.

Ali sirota je nosila še drugo
težko in nevidno breme, ki je bilo
v tesni zvezi s tem križem. Prija-
teljica mi je povedala, da je ubo-
žica postala tovarniška delavka z
dnem, ko je spoznala štirinajsto
letno. Zapustiti je morala dom in
šolo, da je sama zaslužila sredstva
za življenje in da ni jedla od
pičlih grošev, katere je zaslužila
mati, da je z njimi preživljala še
mlajše brate in sestre. Od tega
dne hodi v tovarno. Nikdo jo ni
vprašal, ako ima dosti moči za na-
porno delo, s katerim so jo otovo-
rili že v nežni mladosti. Nihče se
ne briga za to, ako se bo dekletce
zgrudilo pod težo zgodaj nalože-
nega bremena. Ako se kaj takega
zvrši, potem bo zopet uničeno eno
mlado proletarsko življenje.

Mejtem ko sem gledala z očmi
to slabotno dekletce, sem videla
v duhu tisoče in tisoče takih šib-
kih bitij, ki nosijo isto breme. V
predilnicah, tovarnah za konzer-
virana živila, blagovnih skladiš-
čih itd. jih izkoriščajo že v naj-
nežnejši mladosti. Slabotno silo
teh otrok spreminja nenasitni mo-
hol kapitalizem v rumeno zlato.
Tej pošasti je vseeno, kje izvira
zlato reka, da le dobi zlato. Sree
se mi je krčilo od bolečin, ko sem
čitala o mukah in trpljenju šols-
ko obveznih otrok v tovarnah za
konzervirana živila? Sramota za
človeško družbo, ki tem malim bi-
tijem pije kri in sesa mozeg iz ko-
sti. Vspričo takih dejstev se pa
drzno trdi, da je človeška dru-
žba civilizirana in kulturna! Ako
se spominjam na ta dnevnino in te-
lesno pohabljenost nežna bitja, te-
daj zavaluje v moji duši jezapro-
ti današnjemu družabnemu sistemu,
ki temelji na izkoriščanju, kakor
tudi proti farizejem, ki se odejajo
z verskim plaščem, da tem ložje te
majhne ubožice izročajo profita-
lačnemu kapitalizmu. Križ, kate-
rega je v začetku omenjeno de-
kletce nosilo na verižici, je mno-
go zakrivil, da ljudstvo nomžno
nosi svoje težko življensko breme,
ker je v njem vdušil odporni duh.
Vendar se je pričelo po dolgi,
dolgi noči in temi daniti. Ljudstvo
se je pričelo prebujati in ne verja
me, da je ljudsko breme provzročila
“božja volja”, ker je čulo nov
evangelij, ki se glasi: “Moč je v
vaših rokah, ako ste složni!” Ako
se hoče doseči to moč, tedaj se
mora dati vsemu delavskemu raz-
redu — možem in ženam — pra-
vo, da odloča pri zakonodaji. Tu
je treba začeti. Me vemo, da se
otroško delo ne bo dalo popolno-
ma odstraniti, dokler je v člove-
ški družbi uveljavljen izkorišče-
valni sistem, ker bodo profita-
lačni kapitalisti vedno stremili, da
dobijo najcenejšo delavno moč. Ven-
dar se pa že danes lahko mnogo
doseže, ako delavci pošljejo svoje
zastopnike v postavodajne zbore.
Kapitalistični zakonodajalci, ki
omogočijo denarnim mogotcem, da
lahko državo goljufajo za milijone
denarjev in brezobzirno uničijo
vsako zakonsko predlogo, ki bi
imela koristiti delavcem, ne bodo
nikdar zastopali delavskih koristi.
Delavstvo mora moč in žene izvo-
liti iz svoje srede, ki poznajo iz
lastnihkušenj gorje in bedo de-
lavstva, in poslati jih v zbornice,

na mesto, kjer se delajo postave.
Da se to doseže, je treba, da se
delavski razred — možje in žene
— borijo skupno proti mezdnemu
suženstvu in današnjemu družab-
nemu sistemu. Žene bodo že radi
svojih otrok hitro razumele, kako
je treba voliti. Sodelovalce bodo,
da bo socializem odpravil otroško
delo, in da se za trajno odpravi
izkoriščanje človeka po človeku.
Ema Šijenova.

V bratomornem boju.

Slučica iz moderne bitke.

Strašna in grozna bitka je div-
jala že ure. Tisoče in tisoče mrt-
veev je pokrivalo bojne poljane.
Vzduh krvi je polnil zrak, katerega
so dihali vase Bolgari, Srbi, pa
Hrvatje in Slovenci. Na povelje od
zgoraj so zapustili svoje starše,
žene in otroke ter odšli na bojno
poljano, da pokoljejo in umorijo
drug drugega. Zapustili so stroje
v tovarnah, plug na polju, ker so
jim tako ukazali kralj, kraljiči in
cesar. Pred vojno so govorili o ju-
goslavenskem pobratimstvu, pov-
darjali so, da so Jugoslavlani en
narod, katerega so vladajoči raz-
cepili v razne narode, jim vsilili
razno vero in jim vedno priporo-
čali, da se morajo sovražiti med
seboj. Enim je bila domovina Bol-
garija, drugim Srbija ali Črna
gora, tretjim Avstrija. Ali vsi so
občutili, da so en narod, kar so
neštokrat povdarjali na skupnih
zborovanjih in konferencah. Zdaj
si pa stoji sovražna nasproti in
umirajo drug drugega, ker so jim
tako zapovedali višji. Pozabili so
na svoje resolucije in obljube, ki
so jih storili na konferencah in
zborovanju. Krogle s svojim zi-
zi-z-z-z pojejo smrtno pesen, vi-
soko v zraku se razletavajo šrap-
neli in dežujejo svinca na zemljo.

Oddelek strojnih puškarjev, ka-
teremu je zapovedoval France Pa-
met, mlad, inteligenčen podčast-
nik, je bil dobro skrit ob robu šu-
me. Pred njim se je razvil v dolgi
bojni vrsti sedemnajsti pešpolk.
Divizijski general se je odločil, da
naj polk z močnim streljanjem iz-
vabi večje sovražne čete na odpr-
to polje. Ako se to posreči, naj se
polk umakne v šumo, strojne pu-
ške bodo pa razredčile sovražne
vrste, na kar bo polk s podvojeno
silo napadal sovražnika in prodrl
njegove vrste.

Mogoče je bil načrt dober. Sov-
ražnik je uganil, kaj namerava
general, ali je pa imel svoj na-
črt. Na polk, ki se je razvil pred
oddelkom strojnih puškarjev, je
streljala baterija iz dobre gorske
pozicije. Polk je odgovarjal s pu-
škami. Baterija je bila v tako do-
bri poziciji, da jo krogle iz pušk
niso niti dosegle. Strašno je kosi-
la smrtna kosa med polkom, ki je
bil izpostavljen ognju baterije. Iz-
gubil je četrtno svojih mož in
končno se je moral umakniti v šu-
mo.

Dobro zavarovan v šumi je stal
general s svojim štabom. Z daljno-
gledom je opazil, da se polk umika
in postal je bled jeze. Stotnik se
je zganil, adjutant je skomignil z
ramami. Povelje se je glasilo
strojnim puškarjem: ogenj na vr-
ste pred vami.

Ljudje naj streljajo na svoje
rodne brate — Slovence na Slo-
vence! Ali ni zversko, da strelja-
mo na svoje jugoslovanske brate:
Bolgare in Srbe! Kakor avtomat,
ki se ga navije in sproži, je nbo-
gal oddelek strojnih puškarjev.
Saj vojak ni drugega kot živ av-
tomat, ki ne sme misliti, marveč
mora vbogati. Stroji so pričeli svo-
je delo. Krogla za kroglo je uda-
rila v vrste umikajočega polka.
Padali so na desno in levo. Iz tisoč
grl je zadonel strašen bolesten
krik, strojne puške so pa pokale
in nosile smrt v razredčene vrste
umikajočega polka.

Pešci so osupnili, ko so spoznali,
da njih bolesten krik ni imel vspe-
ha in obrnili so se v divjem begu
proti sovražniku.

General je strašno moritev gle-
dal z zaničljivim in ošabnim izra-
zom na obrazu. Ko se je polk zo-
pet obrnil proti sovražniku se je
obrnil proti svojemu štabu in de-
jal ponosno:

“Sredstvo je pomagalo. Napad
so ponovili. Ustavite streljanje s
strojnimi puškami.”

Strojne puške so utihnile. Ali
so imeli ljudje možgane, ki so iz-
vršili povelje bestije? Molčali so
in topo zrl pred se, kakor da bi
pričakovali novega povelja.

Ali eden je mislil. Eden ni bil
zver, bil je človek... France
Pamet. Planil je pred fronto in za-
kričal tako glasno, da je nadgla-
sil bojni truš:

“Sram me je, da sem človek!”

Prijel je samokres in si pogljal
kroglo skozi glavo.

Strojni puškarji so gledali v tla.
Sram jih je bilo. Ostanek polka,
katerega je sovražnik sprejel s
strašnim ognjem, je v divjem be-
gu prihrumel nazaj v šumo. Stro-
jne puške so molčale. General je
odjezdil s svojim štabom, v očeh
vojakov je opazil divji ogenj, ki
ni obetal nič dobrega.

Zmaga se je odločila na drugem
kriku. V poročilu o zmagi niso po-
zabili tudi 17. polka, ki je izgubil
tri četrtnke svojih ljudi na “polju
slave”. General je padel v prihod-
nji bitki. Govorica je krožila, da
ga ni zadela sovražna krogla. Na-
znanilo o njegovi smrti je tudi pri-
šlo z frazami: Na polju slave in
časti...

Doma so plakali stariši, vdove
in sirote za svojci, ki so padli v
bratomornem boju. Pohabljeni,
ki so se vrnili iz vojne, so prosja-
čili miloščino od hiše do hiše in
pripovedovali o strašnem trenot-
ku, kako so spredaj streljali nanje
njih jugoslovanski bratje, zadaj
pa njih rojaki in osebni prijatelji.

Ameriški general Sherman je
rekel, da je vojna pekel. General
je govoril resnico!

Stavke.

V “Daily Herald” piše Apple-
ton, eden najizkušenejših angle-
ških voditeljev v strokovnih orga-
nizacijah, ki se je udeležil vodstva
719 stavk: “Najmanj polovica
vseh takozvanih spontanov, to se
pravi nepripravljenih, od delaveev
brez ali proti nasvetu voditeljev
strokovnih organizacij pričeti
stavk, so koristile mnogo več pod-
jetnikom, nego delavcem. Najvaž-
nejši vzrok tega dejstva je v tem,
da podjetniki prehitijo dobro or-
ganizirano gibanje, ki ima potem za
delavce slabe posledice. Stavk ne
more množica voditi sama, ki ni
poučena tako dobro niti o položaj-
u lastne organizacije, niti o or-
ganizaciji podjetnikov in tudi ne
o položaju trga kakor pa voditelji
strokovnih organizacij. Ako ni
organizacija zadovoljna z vodite-
lji, naj jih odstavi in izvoli druge.
Ali brez voditeljev je vsak uspe-
šen boj nemogoč. Ker ravno po-
znam toliko stavk in njihove po-
sledice, bi jih rad preprečil, kjer
je le mogoče in nobene boljše poti
ne poznam za preprečenje stavk,
kakor to, da se napravijo organi-
zacije tako močne, da se podjetni-
ki boje pričeti boj”. Potem zavr-
ča Appleton sindikaliste, ki pra-
vijo, da naj delavci stavkajo brez
bojnega sklada. To se mu zdi prav
tako pametno, kakor če bi kdo na-
svetoval armadi, naj gre v sovraž-
nikovo deželo brez provianta.

“Potrebno je”, meni Appleton,
“da se strokovne organizacije do-
bro preskrbe s proviantom, pre-
den se podajo v boj s podjetniki,
in da vodi in kontrolira njihov boj
centrala. Potrebna take organizaci-
je je vsak dan bolj očitna. Po-
trebujemo splošno združitev stro-
kovnih organizacij po sorodnih
poklicih, ki stopa od poklica do
poklica in je končno mednarodna.
Uspeh nemških strokovnih orga-
nizacij je silno pospešila njihova
organizacijska metoda, katere bi-
stven činitelj je inteligentna cen-
tralna kontrola.” Vsa delavska
gibanja streme k centralizaciji.
pravi Appleton, ki je najboljša
metoda, da se proti podjetništvu
lahko nastopa enakovredno.

Mučeniki.

Leta 1911. je bilo v Nemčiji
ranjenih med delom 716.584 delav-
cev in delavk; 132.114 je bilo tež-
ko ranjenih in 9443 je bilo mrt-
vih. Sedemkrat stotisoč delaveev
in delavk je kravelo v enem le-
tu za mamono! Na tisoče so jih
zagrebli, na tisoče je pohabljenih,
brez rok, brez nog, raztrganih,
razkosanih — Vse je pogoltnil
mamono. To so žrtve v nevarnosti,
ki bi se bile lahko zaščitile. Vsa
sreča, ki ne bije več, bi lahko
še danes živo utripala, vse solze,
vsa beda, vsa revščina, ki strme
iz strahotnih števil, bi se bila
lahko preprečila. In tehnika, ki je
izumila smrtonosne stroje, je iz-
umila tudi varnostne priprave

pred grabežljivimi kremplji stro-
jev. Ali oni, katerih so stroji, po-
znajo le profit, žive le za dobiček,
mičejo jih le novi viri za pridobi-
vanje denarja. Kaj to, če je se-
demkrat stotisoč ranjenih in ubi-
tih. Drugih sedemkrat stotisoč
pritiska na kljuko tovarn, ponu-
jajo zdrave ude za pičlo mezdo.
Iz krvi proletareev se rodi sreča
bogatinov. Stroji naj vas mečkajo
— oni igrajo po zelenih tratah.
Žrtvuje svoje zdrave ude — oni
sede veseli ob polni mizi. Posta-
jajte, pohabljeni, ob vogalih —
kadar se vozijo oni na izprehod,
morda vam zaženo milodar. In ti,
proletarec, veruješ še, da si člo-
vek kakor oni, da je tvoje živ-
ljenje vredno toliko kolikor onih?
Ne stiskaj pesti, ne mrši obrvi,
zastavi krepko lopato in kopli
temelj za nov svet, za novo pra-
vico!

To ne velja le za Nemčijo. V
Zdr. državah pobijejo v enem le-
tu toliko rudarjev, kakor v Nem-
čiji vseh delaveev. V tej deželi
ponesreči vsako leto toliko delav-
cev smrtno pri delu, da je vlade
sram poslati javnosti natančno
število žrtv na industrijskem
bojnem polju. Najmanj 4 do 5
tisoč delaveev daruje vsako
leto svoje življenje molohu kapi-
talizmu.

Delavci vzdramite se! Organi-
zirate se in borite za strogolav-
ljenje današnjega sistema, ki vas
mori in vas in vaše svojce spre-
minja v berače, da se peščica lju-
di valja v razkošju.

Žene.

Jean F i n o t .

Pred vsem morajo sedaj uvide-
ti moški, da jim je dala usoda so-
potnika z enakim stremljenjem,
ne pa, kakor so doslej neupra-
vičeno menili, domačo žival, ki je
pod njihovo častjo in njihovo
vrednostjo. Zdrav in krepak napre-
dek temelji le na popolnoma pra-
vičnem upoštevanju vrednosti e-
nakih sil moža in žene.

Žena in mož sta enakovredna.
Ženi ni treba, da bi posnemala
moža, ker ima sama dovolj izvir-
nosti in izumljivosti. Kadar bo
postavljena v javno življenje, te-
daj ne bo le z vno hodila z mož-
em, temveč ga bo dostikrat pre-
kašala in bo celo razkrila nova
pota napredka.

Uspehi, katere si je doslej pribo-
rila žena, ji odpirajo za bodočnost
najsijajnejše nade. Možev blagor
je odvisen tudi od tega, če se raz-
širi njeno življenje, zato hočemo
zaupati srečnosni zvezdi, ki sve-
ti nad usodo človeštva.

Zmožnost, pravijo, a ne spol,
naj odločuje o volilni upravičeno-
sti. Ženska volilna pravica bo
pospešila zmago zakonov za otro-
ško varstvo, za varstvo starčkov,
zmago človeštva, ki je ogrožajo
alkohol, spolne bolezni in jetika.

Prav tisti vzroki, ki jih navaja-
jo v prid ženski volilni pravici,
veljajo tudi za izvolitev žen. Za-
kak jih ponižujejo tako močno in
jim nalagajo kazni, ki zadenejo
drugače le hude zločince in mla-
doletne? Zakaj prepoveduje za-
kon ženam pravico, da bi postale
poslanke, čeprav te zmožnosti ne
odreka služabniku, ki je bil odpu-
ščen zaradi nepoštenosti, bankro-
terju, sleparju, ki je zapravil naj-
prej svoje premoženje in potem
še ljudsko premoženje? Ženam pa
le zaradi tega, ker so žene?

Ali imajo žene interes na tem,
da so izvoljene? Prav gotovo! S
tem je le izrečena najpametnejša
in neizogibljiva izpolnitev vo-
lilne pravice. Dalje tudi niso in-
teresi moža in žena na gospodar-
skem kakor tudi na npravnem
polju vedno enaki. Žena ima za-
di tega vse polno vzrokov, da za-
stopa svoj spol. Po drugi strani
pa je zanjo poniževalno to podre-
jeno in neupravičeno ravnanje.

Pravičnost, razum in interes
stojte zahtevati žene po pasivni vo-
lilni pravici ob strani. Zato ni
dvoma, da mora doseči to zahtevo
prej ali slej.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v dr. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaucič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Stefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubie, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.

Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 510 W. 3rd st. Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILO":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 2842 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzornega odseka A. J. Terbovec.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvemšji spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

"Pustiva sedaj, bova drugi-krat kaj več govorila o tem," je rekel Marko. "Vse se dozdeva tudi meni, da bi iz tega moglo biti kaj. Toda nočoj se mi neče mnogo razmišljati. Bomo videli jutri."

"Rečem vam, da ste se izvršno umislili," je še dodajal Lodrisio, napotivši se proti vratom. In kako se se le dajo napotiti pogajanja, pričenja s Florencijo, ko boste v soteski Nievole na čelu osemsto korenjakov!"

"Ravno prav, da si me spomnil na Florencijo," je rekel Marko, hoté pretrgati govor, "nočoj moram še pisati tamkajšnji gospodi. Bratranec, Bog ti daj dobro!"

"Z Bogom torej," je odgovoril Lodrisio in odšel.

Ko je Marko ostal sam, je še dolgo s hitrimi koraki in sklonjeno glavo meril sobano od konec do kraja. Med tem je večkrat stresal glavo in mahal z roko, kakor da bi hotel odločiti nekaj, kar ga je motilo. Nazadnje se je ustavil, zravnil se odločno in rekel glasno, kakor bi hotel zapovedati sam sebi: "Pisati je treba florentinski gospodi!" Tedaj si je odpel meč, da bi mogel sedeti bolj zložno, a ko ga je obehal na steno, je zagledal Biein dar, tisti trak, ki ga je bil prijel od nje in ga privezal tam. Gledal ga je nekoliko časa, potem pa obrnil oči proč skoro razsrjen. Vsedel se je za mizo, razgrnil pergamentni list in odkril črnilnik. Pomočil je pero, a uvidevši, da piše predebelo, ga je jel porezovati. Obračal ga je na vse strani, cepil ga in rezal, a misli so mu le drugam uhajale. Konečno se je vendarle spomnil tega, kar je delal in kar bi moral delati: vrgel je od sebe pero vzel je novo, porezal ga vrlo in začel pisati:

"Nobilibus dominis, sapientibus etc. et Communi Florentiae, amicis diligendis praeipue, Marcus Vicecomes ex sincera dilectione, salutem. (Plemenitim in veleučnim gospodom florentinske občine, dragim prijateljem, iskren pozdrav od Marka Viscontija.) Napisavši to, je naslonil ramena ob stolec, pogledal kvišku in začel misliti, kaj bi nadalje pisal. Toda rameni se nisto ločili od naslonila, pogled je bil obrnjen vedno le v strop, in pismo se ni pisalo. Nazadnje je pahnul nevoljno z obema rokama kup papirjev, ki je ležal pred njim, in ga potisnil tje po mizi, ter skočil na noge, se je udaril z dlatanjo ob čelo, začel z nova štati se in je rekel sam za se: "Pa kaj nisem že prej vedel, da mora biti takó podobna Ermelindi? Ali mi ni pisal, ali mi ni že tolikrat tega povedal Ottorino? ... — Tisti vetrnjak! ... — Tudi glas je ves njen, in nasme, vedenje in po-

gled ... Nedolžna golobica! pri tistem pogledu, v zvoku njenih besed mi je bilo, kakor da sem zopet prenešen v nekdanja mladostna leta, v leta, ko sem še upal. ... O, kje so tisti srečni časi! Strupeni dih zlobe tedaj še ni bil oskrnil mojega srca ... na strani Ermelinde se mi je smehljala vsa priroda, vsakega človeka sem smatral za prijatelja ... a potem ... koliko trpljenja in kaka gnusoba! ... In tudi jaz sem se valjal v tistem blatu, tudi jaz sem se napojil krvi! ... In vendar se mi je vedno dozdevalo, da nisem rojen za to ... Biee! pač lepo ime! ..."

Pri teh besedah se je mahoma ustavil, na njegovih ustnih se je pojavil zaničljiv nasme, kakor če bi bil zalotil svojega podložnika pri sramotnem dejanju. "In si ti ti," je nadaljeval na to, "ali si ti tisti Marko, od katerega večji del Italije s trepetom pričakuje izvršenja svojih nadej? Ti, ki si dozorel v letih polnih grenkosti in katerega je utrdila tako trpká usoda? Na pragu širne in negotove prihodnosti, proti kateri stopaš drzovito, da bi se sedaj začel zgubljati za deklino? ... Kaj bi rekel temu Lodrisio? ... tisti pikri zasmehovalec! ... O naj se izkadijo te mračne megle in naj zopet zasveti v vsem svojem lesku moja zvezda! ... Da, hočem!"

Tedaj se je zopet lotil že začete pisma, in takrat ni odložil peresa ter ni dvignil oči, dokler ni izpolnil štirih dolgih strani z drobnim pisanjem. Na to se je spravil k počitku z glavo prepolno velfov in gibelinov, papeža in cesarja, spletke in bojev.

Nekoliko dni kasneje se je vrnil Ottorino iz Pavijske, kamor je bil poslan, da bi se pomenil z nekimi zarotniki. Stopil je pred svojega gospoda s trdnim sklepom, da mu pri tej priliki razloži svojo zadevo in ga poprosi, naj mu privoli, da bi smel poročiti Biee. A ko je bil pred njim, ga je videl takó čmerne, nevoljne in napetega, da mu je hitro upadel pogum. Sporočal mu je najprej o zadevi, zavoljo katere je bil na potovanju. Potem, da bi si pripravil pot do tega, kar je hotel govoriti o sebi, je začel nekaj pripovedovati o grofu Del Balzo, namreč da se je tiste dni med njim in nekim redovnikom vršil nek razgovor glede nepostavnosti odstavljenja papeža Ivana. Razgovor da je bil dolg in ognjevit, a proti koncu da se je bil redovnik udal in pridružil grofovemu mnenju, kar je naredilo mogočeno utis.

Ko je Marko to slišal, se je veselil na skrivnem, ker je bil jako zvit sam že dolgo poprej tisto reč napeljal. Kajti, tu je pravo mesto, da obvestimo o tem naše bralce, brž ko je prišel grof Del Balzo v Milan, je Marko, ki ga je hotel porabiti v svoj prid, poskrbel, da so začeli zahajati v njegovo hišo imenitni vitezi in učenci, ki so tam razpravljali pre-

porna vprašanja. Da bi grof ne ostal osamljen, ko je včasih ožre njegove latinsčine bilo preslabo v boju proti drugim, ki so bili bolj podkovani nego on, mu je bil Marko poslal na pomoč nekaj izvrstnih bojnikov; a celo reč je bil uredil takó, da grof ni smel vedeti, da so bili poslani od njega. Med učenci je bil tudi naš stari znanec, odvetnik Limontinov. Ti so priskočili hišnemu gospodarju na pomoč vsakikrat, ko so opazili, da je bil preslab v bojevanju.

Lehko si mislite, kakó dobro je delo grofu, kako veselje ga je prešinjalo, in kakó se je napihoval, ko je videl, da ima priliko cele dneve propovedovati pozor nim in krotkim poslušalcem, in vrh tega še spreobračati jih.

In ker že govorimo o teh spreobrnjenih, moramo prav zaupno, na štiri oči, povedati bralcem še neko skrivnost. Spreobrnjenja večinoma niso bila zasluga grofove zgovornosti, ampak drugih silnejših razlogov, ki so prihajali dan za dnevom s pismi iz Toskane. Iz teh se je namreč dalo sklepati vedno bolj, da je stvar protipapeža Petra iz Corvare popolnoma izgnana in da na ugled papeža Ivana očitno narašča. Pa še neki drugi mogočni razlog je prihajal iz Markove blagajnice, ki je bila vedno polna in vedno odprta; pač nepobiten razlog to, kateri je delal čudeže pri najtrdozratnejših buticah. Včasih, po taki spreobrnitvi, opravljeni s evenkom, če je bil spreobrnjenec vsled svoje učnosti ali česa drugega imenitna oseba, je bil poslan k razgovoru v hišo grofa Del Balzo. Tam se je najprej dolgo in srčno potezal za stvar, kateri se je bil že odpovedal, a potem se je delal, kakor da se mora konečno vendarle odati tehtnim nasprotnim razlogom, ter je vsled svojega ugleda vlek za seboj druge polj priproste navzoče osebe.

To je bila za tedanji čas redka prekanjenost, kajti človeški rod je bil takrat pa čreszarobljen in surov, a ne še Bog v kakó zvit. Dandanes, ko zna svet, že vse drugače nastavlja pasti svojemu bližnjemu, bi se smatralo to le nekako otročarijo ali pa izum kake uboge žene.

Toda vrnimo se k Ottorinu. On je torej imenoval grofa, da bi mogel potem govoriti o hčeri. Ko je pravil zadnje besede p redovnikovem spreobrnjenju, je videl na Markovem obrazu izraz tistega notranjega veselja, ki smo ga omenili, to je izraz prehodnega občutka zadovoljnosti, ker je videl, da njegova prizadevanja niso bila brezuspešna. Opazivši to, se je Ottorino osrčil. Toda koj se je Marku zopet zmračil obraz in rekel je z le slabo zakritim nasmehom:

"Glej, ko te jaz spravljam med vratolomne tvoje vrstnike, da bi se ž njimi skušal in sukal kopja in meče ter se pomenkoval o konjih in bojnih igrah, se ti urivaš med duhovščino in se tam pričkaš o papežih in cerkvenih določbah."

"Saj veste," je odgovoril mladenič nekoliko zbežan, a vendar zadovoljen, da je le mogel na kak način vpeljati govorjenju, "grof je še malo časa v Milanu; jaz mu moram biti hvaležen zavoljo njegove dobrohotnosti, katero mi vedno skazuje in ... da po pravici povem ... tudi ž njegovo družino ... Toda revež se je mahoma ustavil, kajti videl je, da se je Markov obraz silno zatemnil. "O joj!" je dejal v svojem srcu, "nič ni pri dobri volji, sam Bog vé, kaj mu roji po glavi!" Obrnil je tedaj govor na drugi predmet, a videlo se mu je le preveč, kakó je bil v zadregi, ker je moral okoli loviti misli in besede, da bi ne ostal osramočen, ko je bilo treba govoriti, a tega vendar ni smel izustiti, kar je imel v srcu in že na jeziku.

Marko je poslušal tisto prazno govoričenje in opazoval na tihem njegovo zmedenost; pri tem je upiral nanj neki takó mrzel pogled, da se je dozdevalo, kakor da hoče prebosti ž njim; pred tem pogledom je moral vsak, tudi najdrzejši človek, povesiti oči. Iz tega mučnega položaja je rešil mladeniča neki dvorjanič, ki je prišel na vrata javljajoč, da čaka zunaj opat svetega Ambroža.

"Naj pride naprej!" je rekel gospodar. Mladenič je odšel; bil je pač nekoliko razžaljen vsled takega obnašanja, vendar vse

skupaj je pripisoval Markovi čudni naravi bolj nego čemu drugemu; in bil si je v svesti, da doseže svoj namen, brž ko ga dobi pri dobri volji.

Med tem se je mudil največ na strani svoje zaročenke, govoreč jej o svoji ljubezni, o svojih prih nadejah. Presrečen se je spominjal ž njo vseh dni, katere sta bila preživela skupaj v Limonti, zlasti pa dogodb na jezeru in na lovu. S šaljivo strogostjo je popraševal po razlogu tedanje njene molčečnosti. In vse mu je delalo radost; kajti hodisi da jo je mati rahlo pokarala, ali če se je Biee s pretrganimi besedami zagovarjala, ali če je pri takih pogovorih nenađoma sramežljivo zarudela, iz vsega je zaljubljeni mladenič zajejal gotovost, da tudi ona njega ljubi.

Nekega dne ga je Marko povabil, da bi ga spremljal pri ježi po mestu. Med mnogimi plemenitaji je uprav njega odbral, da mu bo jezdil na strani. Bilo je to odlikovanje, po katerem je vroče hrepenel vsak tistih mladih vitezov, ki so občudovali tega slavljenega moža. Ljudstvo se je kar trlo po oknih, mostovžih in ulicah; vsi so hoteli videti Marka in so mu navdušeno skazovali svoje spoštovanje. On je odzdravljaj sedaj kima je z glavo, sedaj pa prijazno steguje roko. Neizrečno ljubeznjivo se je vedel z bratranecem, ki mu je jezdil ob boku, kakor da bi ga hotel s tem odškodovati za osornost, s katero ga je bil zadnjič odpravil.

"Poslušaj, bratranec," mu je rekel potem ko je bil nekoliko pomolčal, "jaz bom moral kmalu oditi v Toskano in ti pojdeš z menoj."

Mladenič ves užaljen vsled tega nenadnega sporočila, je odgovoril neodločno: "To je nov znak vaše posebne dobrohotnosti do mene, toda ... ravno sedaj ..."

"Kaj ti je morda sedaj kaj drugega bolj pri srcu nego zadeva tvojega gospoda?"

"O pomislite, nikakor ne, ali ..."

"No kaj?"

"Saj veste, da sem tudi jaz mej prireditelji bojnih iger in da je pod objavo pisano tudi moje ime."

"Če ni drugega zadržka, temu se pač lahko odpomore. Ali je nemara moj dvor tako slab, da bi se ne moglo tu dobiti nobenega viteza, kateri bi te nadomestoval? Če tako zahteva korist lastnega gospoda, je odsotnost opravičena. — A jaz te razumem," je nadaljeval potem smehljaje se — toda z nekim prisiljenim nasmehom — "in

stavim da nganem, zakaj ti ne ugaja ta nenadni odhod! Ker ima v kratkem času priti v Milan Franchino Rusconi s svojo hčerjo ... Toda za sedaj dolžnost ne bo v kvar ljubezni. Pred odhodom ji lehkó še podaš zaročni prstan."

Ko je bil Ottorino tako spravlj en v stisko, je sprevidel, da ni več časa obotavljati se, ampak da se je treba izraziti odločno, zato reč je začel tako: "Zelo bi mi bilo neljubo, če bi vam morda ne ugajal, ali prosim vas za zvestobo, s katero sem vam vedno služil..."

"Kam hočeš dospeti s tem uvodom," je dejal Marko, osorno pretrguje mu besedo, "ali si se morda premislil!..."

"Da po pravici povem," je odgovoril mladenič, "jaz nisem nikoli zatrdno obljubil Franchinovi hčeri ... Bilo je le površno govorenje, in mislim, da morem še vedno razpolagati s seboj."

V tem so bili došli jezdeci do Brere del Guereo in so se pomikali mimo dvorca istočasno sta dvignila oči proti mostovžu, s katerega sta gledala oče in hči. Bralce pač lahko ugane, na katerega obéh se je obrnil hčerin pogled, v tem ko je oče metal poljube in bi se bil skoro prekopenil čez mostovžovo ograjo, vsled preglobokih poklonov, katere je delal Marku. Ko so bili prešli mimo, se je hotel mladenič poprijeti prejšnjega govorenja, toda njegov go spod mu je osorno pokazal z roko, naj se odmakne nazaj in naj se pridruži četici, ki ga je spremljala. Na to je spustil vajeti ko nju na vrat, spodbodel ga silno v trebuh in ga gnil vratolomno, dokler ni dospel v dvorišče svoje palače; tam je skočil raz njega in ne da bi zinil, se je pobral po stopnicah ter se ni pokazal več celi dan.

Naj nam bralce dovoli, da stopimo sedaj nekoliko nazaj ter pogledamo, kaj se je med tem godilo v Limonti, kjer smo pustili nekaj naših znancev, ko se je ravno nad njih glavo zbirala nevihta, to je, ko je prihajal Bellebtono s šestdesetimi vojaki, da bi kar pokončal celo vas.

Med tem, ko so ti razbojniki proti večeru odhajali od levega obrežja in potem tiho veslali proti Limonti premišljaje rop in po boje, je po drugi strani Lupo tek el kolikor je mogel gori in doli po vijugastih in strmih gorskih stezah, želeč dospeti še o pravem času, da bi mogel naznaniti svojim ubogim vaščanom pretečo nevarnost ter pripraviti jih na beg, ali pa če mogoče na kako obrambo.

Limontini pa, nič slabega sluteci, so se tedaj, kakor vsak večer, vračali v svoje kočice, kjer so potem brezskrbno opravljali navadna večerna dela.

Bajta brodarja, ki je bil o nevihti zgubil sina, je stala, kakor rečeno, nekoliko zunaj vasi proti severu. Z jezera se je videlo samo nekoliko njene slammate strehe z lesenim križem na vrhu; vse drugo sta zakrivala dva stara kostanja. Od znotraj je bila soba brez tlaka, v podstrešju pod brez stropa; pod in stene so bile vse črne od dima.

V kotu je bila postelja pokrita z debelo odejo. To je bilo ležišče ubogega Arrigozza. Sedaj je ležal na njem kodrast psiček, njegov zvesti prijatelj.

(Dalje prihodnjič.)

Čakajoč na uspehe.

Pred časom smo poročali, da so znašli nov serum za zdravljenje tuberkuloze in da sedaj preiskujejo njegovo vrednost. Čakamo na uspehe. In ako tudi so popolnoma uspešni, bo še vseno potrebno ojačiti bolnika na hiter način in to se samo zgodi, da zboljšamo njegovo slast do jedil in prebavo. In ravno za to želimo priporočati dobro znano zdravilo Trinerjevo Ameriško zdravilno grenko vino. Isto bo popolnoma sčistilo prebavni sistem in ga istočasno ojačilo, kar dela to zdravilo tako neprecenljivo. Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino bi morali dati vsem tistim, ki trpe vsled slabega teka, slabe prebave, zaprtja in slabosti. Dobiva se v lekarnah. Jos. Trner, 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. — Zdravite revmatizem v mišicah in členkih s Trinerjevim Linimentom.

(Advertisement.)

J. S. JABLONSKI

Slovenski fotograf

izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela dobro in poceni

6122 St. Clair Avenue.

CLEVELAND OHIO

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop.
1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawndale Ave. vogal 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Prekinjeno delo.

Naše vsakdanje življenje bi moralo biti tako urejeno, da bi ostali evrsti in da bi mogli v polni meri uporabiti svoj čas in svoje zmognosti. To bi učinkovalo na nas, da bi bili zdravi in močni. Noben naših organov ne sme prekiniti svojega dela v škodo celega telesa.

Pa tudi največja skrb včasih ne more preprečiti, da se delovanje katerega organa zmanjša ali da se sploh ne prekine. Dogaja se, da noče želodec sprejemati hrane ali vsaj toliko ne, kot jo potrebuje telo. Včasih prenehajo jetra ali kak drugi organ z delovanjem in posledica je, da človek postane zaprt. V takih slučajih, ko so oboleli prebavni organi, je najboljšo sredstvo

To vino Vam očisti celi sistem, brez bolečin in drugih neprilik. Ojači Vam tudi prebavne organe in s tem celo telo.

USTVARI DOBER TEK,
POSPEŠI IZLOČITVE IN
OLAJŠA ZAPRTNICO,
NOTRANJE BOLESTI IN KRČE,
GLAVOBOL, ZLATENICO,
KOLCANJE IN BLJUVANJE.

Vspešno je pri vseh takih boleznih, pri kojih trpi želodec in pri kojih opazimo zmanjšanje teka, zaprtnico in slabost. Priporočamo jo pri nervoznosti, povzročeni po neprebavi in pri nerednem perilu, povzročeni po kronični zaprtnici.

V LEKARNAH

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot.
Poslovenil J. Z.

Vajland je z veseljem sprejel ponudbo in je svojemu novemu gospodarju obljubil, da mu bo zvesto služil.

Nekaj minut je bil povsem drug človek. Pristigel je lase in znamenjal obleko. Spremenil se je v toliko, da je Tresiljan pripomnil, da ne potrebuje nobenega varstva, ker ga ne bo nobeden njegovih starih znancev poznal.

— Hm! — je pripomnil kovač. — Moji dolžniki mi ne bodo dali denarja, mojih upnikov pa ne bom mogel prevariti! Smatram se varnim le pod varstvom takega gospoda, kakor ste vi.

Po teh besedah je korakal pred njima iz "pekla" in ko so bili vsi zunaj je skrbno zaprl vrata. Po storjenem delu je pripomnil, da mu "pekel" lahko kasneje služi za zavetišče, pa tudi njegovo orodje je nekaj vredno.

Komaj je zazvilgal, že je bila kljusa, ki se je pasla na občinskem pašniku, ob njegovi strani.

Mejtem ko je Vajland sedel s pomočjo Riharda svojo kljuso, je Tresiljan poiskal svojega konja in kmalu sta bila moza v sedlu.

V tem trenutku je stopil Rihard bliže, da bi se poslovil od njiju.

— Torej me hočete rez zapustiti stari tovariš! — je rekel deček.

— Tedaj je konec skrivavnic, katere sva igrala s strahopetnimi mežmari, katere sem vodil sem, da so hudiči in škrtje kovali njih trdonoge konje?

— Tako je, — je odgovoril Vajland. — Flibertigibet, včasih se ločijo tudi najboljši prijatelji. Fante, ti si edino bitje, za katerim žalujem, ko odhajam od tukaj.

— Torej srečno! — je odgovoril deček. — Gotovo boš navzoč na slavnosti. Ako me gospod učitelj ne vzame s seboj, bom vseeno šel tje.

— Dobro... Pa ne delaj nepremišljeno!

— Ha, ha! Ali hočete zdaj napraviti iz mene dete?... Navadno, čisto dete, kateremu hočete dopovedati, da je zanj nevarno, ako se ga ne vodi za ročico. Ko bode te miljo oddaljeni od tukaj, bode te čuli, da tiči v meni več, kakor v navadnem škrtu. Zvršil in uredil bom vse tako, da tam bo moje dejanje koristilo.

— Kaj pa nameravaš, deček? — je vprašal Tresiljan.

Flibertigibet je v odgovor spazil obraz in napravil kozolec v zraku. Potem ju je pa opomnil, naj potujeta hitro. Za zgled jo je odkuril tako brzo proti domu, kakor je preje ubežal Tresiljanu.

Vajland in njegov novi gospod sta zasedla konje in odjezdila takoj, ko je Tresiljan povedal kovaču, v kateri smeri bode ta potovala.

Jezdila sta dobro miljo, ko je Tresiljan pripomnil, da je njegov konj zdaj svežji kakor jutraj.

— Ali ste opazili? — je spregovoril Vajland. — To je majhna tajnost. Med oves sem primešal snovi, ki bo tako ugodno učinkovala, da vam šest ur ne bo treba rabiti ostrog. Nisem zaman študiral medicine in lekarništva.

— Vaše sredstvo vendar ne bo škodovalo mojemu konju? — je vprašal Tresiljan malo vznemirjen.

— Nič bolj kakor mleko kobile, — je odgovoril kovač in hotel v daljšem razgovoru razložiti svoje sredstvo, kar ga je strašna razstrelba pretrgala na daljšem izvanjanju. Konja sta se vspela, pa tudi jezeleca sta se nehote vstrasila.

Obrnila sta se proti smeri iz katere je bilo slišati grom, in videla sta, da se na mestu, ki sta ga zapustila, dviga proti nebu v podobi stebra črn dim.

— Moje bivališče je v razvalinah! — je rekel Vajland, ki je takoj uganil vzrok razstrelbe. — Bedak sem bil, ko sem pripovedoval v nazočnosti porednega Flibertigibeta o dobrotah doktorja. Vedeti bi bil moral, da ga bo segetalo, dokler ne požene mojega bivališča v zrak... Hitiva, ker je grom zbudil pozornost vseh kmetov okolici.

Spodbodel je konja in po kratkem molku je Tresiljan prišel:

— To je bilo "znamenje", ki ga je nama obljubil škrt. Ako bi dlje časa ostala na tistem mestu,

bi bilo to slabo znamenje ljubezni za naju!

— Tedaj bi bil naju posvaril, — je rekel kovač. — Večkrat se je ozrl na naju... To je pravi satan, vendar pa ne zlohoten hudič. Vzel bi precej časa, ako bi vam povedal, kako sem se prvič seznanil s njim in kako mi je nagajal včas. V njem je tudi dobro jedro... n. pr. dovajal mi je ljudi, da sem zdrvil in koval konje. Poredno se je smejal, ko so se tresli kmetje za grmom po vsem životu, ko so čuli udarce mojega kladiva. Narava je najbrž obdarila tega spaka s dvojno mero močganov in da se je veselil nad žalostno osodo ljudi, kakor so ljudje našli veselje v tem, da so se rogali njegovi grdi in spačeni zunanjosti.

— Mogoče, — je pripomnil Tresiljan, — tisti, ki so vsled svoje posebne zunanjosti izločeni iz človeške družbe, sovražijo ljudi, ali se pa vasele nad njih nesrečo.

— Flibertigibet ima nekaj v sebi, — je prišel kovač, — kar lahko opraviči njegovo poredno veselje nad nesrečo drugih. Ako katerega ljubi, potem mu je ravno tako zvest, kakor drugim nagaja in jih jezi.

Tresiljan ni več odgovarjal in kmalu sta brez nadaljnjih dogovorov prijezdila v mesto in se vstavila pred neko gostilno.

Mesto se zdaj hvali, da niso imeli najznamenitejšega generala svoje dežele, ako odštejemo eno samo izjemo.

Naša potnika sta se tukaj prepričala o resničnosti dveh pregovorov: Slaba poročila hitijo, in da poslušalec za steno, sliši svojo sramoto.

Ko sta bila na tleh, je vladala na gostilniškem dvorišču taka zmešnjava, da nista mogla dobiti človeka, ki bi skrbel za njiju konja. Neka govorica je spravila vse ljudi na noge, o kateri pa nista mogla izvedeti, o čem se suče.

Končno sta izvedela, da gre za dogodka, ki se tičejo njiju.

— Kaj pa hočete gospod? — je vprašal konjski hlapec na večkrat stavljen vprašanja s strani Tresiljana. — Saj sam ne vem, zakaj gre. Malo preje je bil tukaj jezdec in je pripovedoval, da je vrag vzel fanta, kateremu so rekli kovač Vajland, ki je tri milje od Vajthorza v Berkšajru zvrševal svojo obrt. Danes jutraj je pa prišel ponj satan v oblaku dima vališče na vse strani.

— Škoda, — je dejal neki stari najemnik. — Zato se ne brigam, ako je bil Vajland bratranec vraga. Ali razumel je zdraviti konje kot malokateri kovačev. Zdjaj se bodo med konji zopet širile kužne bolezni, ker satan ni dovolil, da bi kovač komu družemu izročil svojo tajnost.

— Resnico ste povedali, stric Grimsbij, — je menil konjski hlapec. — Nekoč sem tudi jaz peljal konja h kovaču Vajlandu. Zato pa izreči, da je bil najboljši kovač v deželi.

— Ali ste ga videli, — je vprašala mati Žrjavova, gostilničarka "pri žrjavu", ki je lastnica gostilne imenovala svojim soprogo... nekega, majhnega, prezbomnbnega fanta, ki je bil vsled dolgega vrata, šepave hoje in bedaste obnašanja na sumu, da je predpoda znane angleške pesmi: "Moja mati ima krotkega in šepavega žrjava."

Ob tej priliki je ponovil vprašanje svoje žene:

— Jakob, ali si videl vraga?

— No, pa kaj bi bilo? — je odgovoril Jakob, konjski hlapec, ki je tako malo spoštoval svojega gospodarja, kakor njegova žena.

— No, no, Jakob, nič! — je odgovoril miroljubni Žrjav. — Ali, če ste videli satana, potem bi rad vedel, kakšen da je.

— Mojster, to bode te izvedeli nekega dne — je odgovorila njegova družica, — ako ne bode te spremenili svojega obnašanja in se bolj brigali za svojo obrt in ne opustili svojega večnega klepetanja... Jakob vendar, bi pa rada izvedela, kakšen je ta fant.

— No, gospa, — je rekel konjski hlapec uljudneje, — tega ne morem povedati, ker ga nisem videl, kakor ga niso videli tudi drugi ljudje.

— Kako si pa dal zdraviti konja, ako ga nisi videl?

— No, učitelj je zapisal na listek bolezen in mali spak, ki je podoben škrtu, me je pa vodil. (Dalje prihodnjič.)

Odlomki iz zgodovine Zdr. držav.

Ko so v Marylandu izvedeli, da je Cromwell umrl, je bila provincialna gosposka vsa zbegana: Richard Cromwell lahko postane zaščitnik; Karla II. mogoče proglase kraljem; lorda Baltimora se lahko prizna za dednega lastnika; proglasi se lahko tudi kolonialna neodvisnost. Dne 12. marca 1660 so zavrgli pravice lorda Baltimora, razpustili so provincialni svet, vladno moč je pa reprezentirala ljudska zbornica. Proglasili so en dan preje neodvisnost, kot je bila enaka resolucija sprejeta v Virginiji. Maryland je ob tem času štela deset tisoč prebivalcev.

Po ustanovitvi monarhije so bile zopet priznane pravice lorda Baltimora in Filip Calvert je postal podgovernor. Mejtem je pa Fendall podal ostavko kakor agent lastnika in je sprejel zaupno mesto, katerega mu je dalo ljudstvo potom izvolitve. Vsled dvojne igre so ga vrgli v ječo in ga obdolžili veleizdaje. Ali kmalu je lord Baltimore proglasil splošno pomiloščenje in to ga je rešilo smrti na vešilih.

Cecil Calvert je umrl leta 1675. Sledil mu je njegov sin Karel, ki je skozi šestnajst let izvajal lastniško governorsko oblast v Marylandu. Pregledali so zepet vse zakone in jih spravili v soglasje s prytotno liberalno pravomočjo. Le enkrat so v tej dobi zopet napočili hudi časi za kolonijo. Ko je došla vest, da se je kralj Jakob odpovedal prestolu, je namestnik lorda Baltimora hitel s priznanjem Viljema in Marije. V tem času se je pa raznesla govorica, da so se katoličani združili z Indijanci, da bi v splošnem klanju uničili protestante v Marylandu. Takoj so se združili protestanti in prisilili katoliško stranko da jim leta 1689 izročila vladno. Protestanti so vladali dve leti in vrhovno oblast je tvorila takozvana "konvencija združenecv."

V juniju 1691 je kralj Viljem razveljavil pravomoč lord Baltimora in imenoval kraljevskega gubernerja za provinco. Sir Lionel Copley je bil prvi governor in uničil so zopet vse liberalne zakonske določbe. Uveljavili so episkopalno cerkev, h kateri so moralni naselniki prispevati z davki. Versko svobodo so odpravili in vladna uprava je postopala po despotičnih načelih. Take razmere so ostale do leta 1715, ko je kraljica Ana zopet priznala pravice dediča lorda Baltimora. Maryland je zopet prišla pod vrhovno vladno Calvertov.

XVIII. North Carolina.

Prvi je poskusil obljubiti North Carolina sir Walter Raleigh. V letu 1630 je kralj Karel podaril siru Robertu Heathu veliko in prostrano zemljišče med 38. in 36. stopinjo severne širine. Ali on, kakor tudi njegov naslednik lord Maltravers, nista vspela z naselbino, tako da je angleški kralj po 30. letih preklical pravomoč. Od sir Robertove pravomoči je ostalo le ime Carolina, ki ga ji je dal leta 1662 Ivan Ribault.

V letu 1622 je Pory, tajnik Virginije odkril kolonijo do reke Chovan. Dvajset let pozneje je družba Virginijecv dobila pravico od zbornice, da odkrije svet ob nižjem Roanoku in prične trgovino z dopačini. Prva aktualna naselbina se je ustanovila ob ustju reke Chovan okoli leta 1651.

Malo kasneje je obiskal naselbino Clayborne iz Marylanda, leta 1661 je pa neka puritanska družba kupila zemljišče od Indijancev in ustanovila kolonijo ob Oldtown Creek, skoraj dve sto milj južno od drugih angleških kolonij. Leta 1663 so lord Clarendon, general Monk, ki je imel sedaj naslov vojvode Alberlalskega, in šest družih plemičev dobili od Karla II. pravomoč za zemljišče, ki se je razprostiralo med 36. stopinjo severne širine in reko St. John v Floridi. S podelitvijo te pravomoči začena kolonialna zgodovina North Caroline.

V istem letu so naselniki ob reki Chovan organizirali civilno vladno. Viljem Drummond je bil izvoljen gubernerm. V letu 1665 so pronašli, da je naselbina severno od 36. stopinje severne širine. Tekom istega leta so Indijanci razdžali majhno puritansko naselbino ob rtiču Fear River.

Sir Ashley Cooper, Shaftemburški je imel nalog, da izdela načrt za ustavo nove province. Shaftembury je bil državnik. Vseeno je pa povabil Ivana Loeka, modrija na, da mu pomaga pri osnutku ustave.

Od marca do julija 1669 je modrijan delal na svojem osnutku, ki je obsegal sto in dvajset členov, katerim so rekli temeljna ustava. Domoeno so razdelili v okraje s 480 akri. Politične pravice so bile odvisne od podedovanja imetka. Ustanovili so dve vrsti plemstva: vojvode, grofe in markije; viteze, lorde in plemenite veleposestnike. Ustava je vsebovala fevdalno bedarijo vsake vrste. S tako ustavo sta mislila veliki državnik in pameten modrijan vladati par naselnikov, ki so živili o krompirju in plačevali svoje dolgove s tobakom.

Po dvajsetletnem brezuspešnem prizadevanju je Shaftembury spoznal, da ne bo mogel vladati s svojo "vzorno" ustavo naselnikov v iglastih šumah, ki so ži veli po svojih zakonih in se niso brigali za fevdalne oslarije.

Okraj Clarendon je bil malo boljši kot navadna puščava. Nekaj časa so naselniki tržili s kožuho in dogami. Ko je pa to blago pošlo, so se naselniki pričeli seliti v druge kraje. Leta 1671 so premestili gubernerja Yamevsa v kolonijo, katero so ustanovili ob ustju reko Ashley. Naselbine severno od Albemarla Sounda so vspevale boljše, vendar pa vsled razpora med naselniki niso mogle doseči pravega uspeha.

Lastniki so vzlietemu skušali izsesati iz revne province, kolikor se je največ dalo. Revno trgovino so tlačile visoke naklade. V North Carolini ni bilo niti štiri tisoč naselnikov, vendar so plačevali do 12 tisoč dolarjev na leto davka. Miller, governor je bil sirov in nasilen človek. Med naselniki je raditega tlela iskra nezadovoljstva proti lastnikom kolonije, ki se je spremenila v požar, ko so leta 1676 prišli v naselbino vstahi iz Virginije.

Prihod trgoveke ladje iz Bostona, katero so hoteli prisiliti da bi plačala carino, je provzročil odprto vstajo. Poveljnik ladje je izjavil, da ne plača carine, na kar ga je vlada proglasila za tihotapca. Ljudstvo je zagrabilo za orožje, aretiralo je gubernirja in 6 njegovih svetovalcev in ustanovilo svojo vladno. Ivan Culpeper, vodja vstašev je bil izvoljen gubernerm, in v naselbini je bil kmalu mir. Že drugo leto so pa ubežali governor Miller in njegovi tovariši na Angleško. Tam so pripovedovali grozne bajke o prestanih mukah. Angleški kramarski lordi so odločili, da kaznujejo naselnike v North Carolini.

Ali zbudili so se tudi kolonisti, da varujejo svoje interese. Governor Culpeper je odpotoval na Angleško, da opraviči sebe in dokaže, da je revolucija bila opravičena. Ko je stopil na suho, so ga takoj prijeli in obdolžili veleizdaje, ali porotniki so ga oprostil vsake krivde. Lord Clarendon se je vsled oprostive vstaškega gubernerja tako razjezil, da je prodal svojo lastniško pravico Seth Sothelu. Tega človeka so poslali njegovi tovariši v Ameriko, da prevzame v koloniji vladno kot governor. Na oceanu so ga zajeli pomorski roparji in kolonija je bila tri leta varna pred njim. Leta 1683 je prišel v kolonijo. Prišel je takoj izžemati naselnike in goljufati svoje solastnike. Po petletni tiraniji se je ljudstvo dvignilo proti trinogu in ga spodilo. Ker se je bal, da bi ga njegovi solastniki tožili radi storjenih goljufij, je prosil, da ga naj sodi naselniška zbornica. Prošnjo je zbornica uslišala in ga obodila v dvanajstmesčno prognanstvo. (Dalje prihodnjič.)

— 24urna določitev dnevnega časa. Švicarski zvezni svet je sklenil, da uvede pri prometnih zavodih štetje dnevnih ur do 24, kakor je že uvedeno v Italiji, Franciji in Španiji. To se bo zgodilo pa le, ako nameravajo tako uvedbo tudi v Avstriji in na Nemškem. V to svrhu so dobila poslaništva na Dunaju in v Berlinu poziv, naj pričnejo tozadevna posvetovanja, da se z novim štetjem prične že s 1. oktobrom 1913 ali pa s 1. majem 1914. Interesirani krogi imajo upanje, da se bodo pogajanja uspešno razvila.

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Sledeče tri pijače so pristne in importirane in izdelane iz zelišč za okrepanje človega in njegovega zdravja. To so:

Kranjski Brinjevec,
Slivovic,
Tropinovec,
High Life Bitters, A. Horvato Grenko Vino,
katere prodaja A. HORWAT, JOLIET, ILL.

Pozor! Gostilničarji! Pozor!

Shranite moj naslov in pišite po cenik, ker bo v Vašo korist! Ako k naročilom priložite denar, Vam dam več popusta, kakor jaz zapravim, kedar prodajam in kolektam, ker si prihranim zamudo časa, vožnje in potne troške. Dobiček je torej Vaš!

Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna trdka, ki importira žganje direktno iz Kranjske. Prodajam tudi ceneje, ker nimam stroškov z dragimi agenti.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSK ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIĆ

office Room 207, Union Bank Building
25 North Dearborn Street - Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ograrske in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tirja delavske poškodbe v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodniške posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. -:- -:- -:-
Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna za RA-
STAVE, REGALJE, ZNAKE, KAPE,
PEKATE itd. v Ameriki.

Izdeluje slatke snake za vsa sloven-
ska, hrvaška, češka, slovaška in arb-
ska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je ti-
skan v vseh slovenskih jeziki in ka-
teremu so priložena shvalna pisma od
poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski
in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar
se je ustanovila.

Kupujte pri nas umetne nože in roke iz kavčuka, hrbt-
ne nože. Opravo za mrtvoudne ljudi, najnoveše podpornice za ravno
dilece. Pasove za kilo. Životne obravnave, elastične nogavice in vse
ortopedične potrebščine, bolniško orodje in operacijske potrebščine.
Popravljamo vse v to stroko potrebne stvari. Za dame postrežba dam:

American Artificial Limb Co.
1623 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.
Tel. Canal 3879. Odprto od 8. zjut. do 8. zvečer. Pišite po cenik!

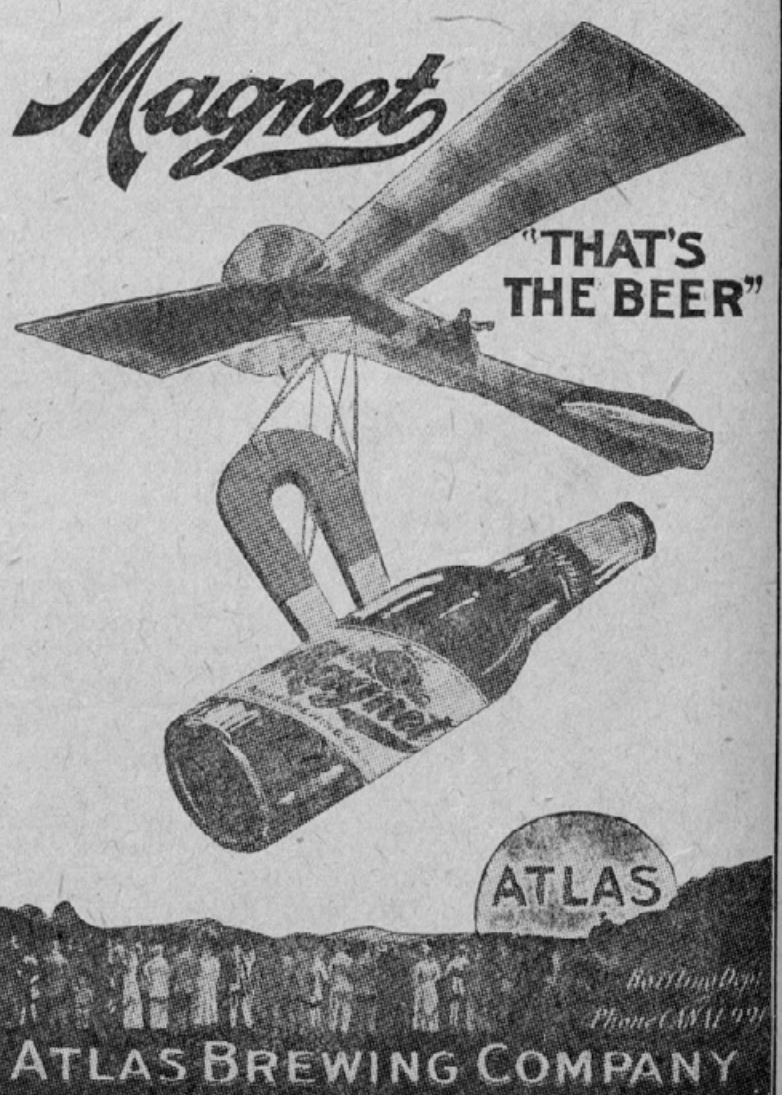

Najbolši izdelek iz Pacifika.

Naši vinogradi so v Sonoma,
Cal. Komor se izdeluje Fran-
vozki šempanec, različna dobra
vina, likerje in žganje po nizki
ceni je dobiti pri trgovini na
debelo.

F. KORBEL BROS.

INKORPORARINI V CHICAGO, ILL.
1621-1623 W. 12th Street, Chicago, Ill.
Telefon Canal 110. Jan J. Fuček, manager. Pišite v slovenskem.

Pravo česko pivo iz žateckega hmolja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovo smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991.

J. F. ROUŠAR, ravnatelj

Kapitalistične mreže

Mi se nahajamo v dobi popolne prevrata, ali pesimist ki opazuje s tako velikansko težavo, vse kar je naprednega ali revolucionarnega se tako počasi giblje, si misli, da smo res tam, kjer smo bili pred dvajsetimi leti. To je tudi morda popolnoma opravičeno, ker mi bolj in bolj hrepenimo po lepšem, boljšem, ker bi radi bolj svobodno živeli, ker bi radi preostleje govorili in pisali in ako bi nam naše ekonomične razmere dopuščale, tudi svobodnejše se zabavljali. Vsekakor naše mnenje naši principi, prodirajo povsod kjerkoli so se ideje civilizacije količkaj vkorenile.

Dva važna faktorja si stojita eden proti drugemu; kapitalizem in delavstvo. Prvi hoče se vzdrževati na površju, hoče si obdržati prvenstvo v vsakem oziru, in na podlagi teh svojih principov konzervirati dva razreda, to se pravi da naj še za naprej obstojata izkoriščevalec in izkoriščen, mogotec, gospodar in suženj. Med tem ko delavec zanika kapitalistu pravico, da bi mogel delavec stati na milost in nemilost človeku, ki nima na svetu druge zasluge, kakor da je kapitalist, kar pa ni njegova zasluga, pač pa je privilegij, ki mu ga je ustvarila ta krivična človeška družba.

Ta krivična družba je prisilila delavstvo do organizacije, do razredne solidarnosti. In danes ko so postale te delavske organizacije močni faktor, danes je kapitalistični svet premenil svojo nekdanjo taktiko, postal je kar čez noč prijatelj delavnega ljudstva, in to seveda pred očmi nainnega in nezavednega delavstva. Ko so se ustanovile prve delavske organizacije, se niso meščanski zastopniki v strokovnih organizacijah ničesar brigali, pač pa so si prisvojali na političnem polju pravice, brez da bi bili tudi v tem oziru za delavstvo kaj storili.

Ampak tudi pozneje dokler so bile naše organizacije mlade in šibke, dokler niso delale gospodarjem nobenih preglavic, so še vedno ti mogote ostali na političnem polju. Ali kakor so to gospodje občutili na svoji polni malhi, kadar niso mogli več tako mirno spati, so se spremenili v podobno jagnja ter prav filozofično zavpili: Kaj se bomo vendar kregali, saj pripadamo vsi eni narodnosti, vi delavci imate potrebo delati, mi gospodarji pa delavcev, če pa hočete imeti kakšno organizacijo, si jo lahko ustanovite, ali ista naj sloni na narodni ali pa verski podlagi? Na ta način so ti rafinirani delodajalci vdolbili nekaj nesrečnejšev v svoje kremlje, kateri naj bi živeli z delodajalci v najlepši slogi. Vse to bi se lahko uresničilo, ako bi ne imeli gospodarji svojih interesov, ki nasprotujejo interesom delavstva.

V lesičjo kožo se torej obleče ta gospoda, če bi se moglo v tej novi divizi delavstvo tako nekako legalno oslepariti. Ali nam lepe, ali pa laskave besede ne zadostujejo, delavstvo je čakalo dvatisoč let na dobro srce delodajalcev, ampak v nobeni dobi se niso izšli tako človekoljubni ljudje, da bi bili izkoriščanemu proletarcu brez nobenega pritiska njegove življenske razmere vsaj deloma prilagodili. Devetnajst stoletij se je hotelo, preden je delavstvo na polju nekaj pridobilo in celi potoki proletarske krvi je poteklo, preden so se ti prolterci rešili malih in velikih tiranov, vse ono torej, kar nam naši sedanji prelubeznivi gospodje ene in druge narodnosti, enega ali drugega verskega prepričanja pripovedujejo ni nič drugega, kot stara pesem, ki jo slišimo prepevati od krščanskih bratov, že dvatisoč let.

Vsaki moment lahko opazujemo, v koliko vzamejo kapitalisti v obzir potrebe delavstva, posebno pa v sedanjih resnih časih, ta prevzetna gospoda ne sliši mogočnega glas protesta, ki se povzdigne iz enega dela sveta do drugega.

Moderni hujšakači zoper naše strokovne organizacije, nimajo nobenega drugega namena, kakor rušiti solidarnost delavstva, dvajati celotne naše mednarodne organizacije, škoditi delavstvu, onemogočiti nadaljni razvoj in napredek vsega kar maršira do boljših in svobodnejših časov.

Zato pa pravimo mi, nobenega zaupanja v te nove in raznobarvne škodljivce delavskih interesov. In

tudi nobena kapitalistična veselja, ne bo ustavila trajnega razvoja in napredka, kateri nas vodijo do osvoboditve človečnosti.

“International”.

Križi in težave.

(Anton Čehov.)

Lev Nikolajevič Popov, nervozen človek, nesrečen v službi in v rodinskem življenju, je vzel račun v roke in začel znova računati. Pred dobrim mesecem je kupil v banki Košker & Co. srečko I. državnega loterijskega posojila na mesečne obroke in sedaj je računil, koliko bo plačal ves čas in kdaj pride srečka v njegovo polno last.

— Srečka stane po kurzu 246 rubljev, — je računil. — Dal sem zadatka 10 rubljev, torej jih je ostalo še 236. Dobro... K temu je treba prišteti obresti za en mesec po 7% na leto in 1/4% komisije, kolek, poštné stroške za kupno listino 21 kopejk, zavarovalnino za srečko 1 rubelj 10 kopejk, za elevator 74 kopejk, globe 18 kopejk...

Za zastorom na postelji je ležala žena Popova, Sofija Savišna, pripeljavša se k možu iz Meenskega po odhodnico. Spotoma se je prehladila, dobila kostonico in sedaj je trpela neznozne bolečine. Nad njo v vrhnem nadstropju se je vztrajen človek, najbrž konservatorist, učil na klavirju Liztovo rapodijo s tako vnemo, da je bilo slišati, kakor da bi po strehi vozil tovorni vlak. Na desno, na sosedni številki se je študent medicince pripravljaj za rigoroz. Hodil je iz kota v kot in drdral z gostim, seminariskim basom:

— Kronični želodčni katar je opazovati tudi na pijane iz navade, na požeruhih...

Sofija Savišna je zaječala, vrgla blazino v kot in zacepetala z nogami... Njena bolečina se je razbolela...

Popov je obrisal mrzli pot, sedel za mizo, razgrnil račune in dejal:

— Treba je prekontrolirati še enkrat. Zelo mogoče je, da sem se nekoliko zmotil...

Zopet je vzel pobotnico v roke in začel znova računati:

— Srečka stane po kurzu 246 rubljev... Zadatka sem dal 10 rubljev, ostane še 236...

In po ušesih mu je razbijalo:

— Dr... dr... dr...

In že so se začeli strelji, živzgi, tlesketanje bičev, rjovenje levov in leopardov.

— Ostalo je 136! — je zakričal hoteč prevpiti ta hrup. — Junija plačam 5 rubljev! Vrag vzemi 5 rubljev! Vrag vas vzemi, 5 rubljev! Vive la France! Živio Derouled!

Zjutraj so ga odpeljali v bolnico.

mrzel pot, a on je sklenil, da ne odneha, dokler ne razbistri svojih denarnih odnošajev z banko Košker & Co.

— O-oh! — se je mučila Sofija Savišna. — Po vsej desni strani me trga. Moj Bog! O-oh, kje so moje sile! A njemu, zmažu, je vse eno če umrem! Nesrečnica, mučenica!

— Kako pa naj pomagam? Torej v februarju leta 1903. bom dolžan 208 rubljev 7 kopejk. Dobro. Prišteti je 7% ne obresti, četrto odstotka komisije, 74 kopejk kuraje.

— Kronični želodčni katar nastopa tudi pri lehkkih boleznih...

— Kaj si ti mož, oče svojih otrok; tiran si in mučilec. Daj mi brz nageljnov žebico, okrutnež.

— Eh! 1/4% komisije... Kaj delam. Po odbitku obresti od kupnov je prišteti 7% ne letne obresti za mesec vnaprej, 1/4% komisije...

— Kronični želodčni katar nastopa tudi pri lehkkih boleznih...

Cez tri ure je bil Popov gotov s poslednjim računom. Pokazalo se je, da mora ves čas plačati banki Košker & Co. obrokov za 1,347,821 rubljev 92 kopejk in da znaša po odbitku glavnega dobika v znesku dvesto tisoč rubljev izguba nekaj nad milijon. Ugle-davši te številke se je Lev Ivanovič medlo vzdignil in mrz ga je stresel po vsem životu... Na njegovem obličju se je pokazal izraz strahu in neodločnosti, kakor da bi imel prestreljeno uho. Tedaj je k pianistu v gorenjem nadstropju prisedel tovariš in štiri roke so hkrati udarjale po tipkah in izvajale Liztovo rapodijo. Študent medicince je korakal hitreje, kašljal in godel:

— Kronični želodčni katar je opazovati tudi na pijane iz navade, na požeruhih...

Sofija Savišna je zaječala, vrgla blazino v kot in zacepetala z nogami... Njena bolečina se je razbolela...

Popov je obrisal mrzli pot, sedel za mizo, razgrnil račune in dejal:

— Treba je prekontrolirati še enkrat. Zelo mogoče je, da sem se nekoliko zmotil...

Zopet je vzel pobotnico v roke in začel znova računati:

— Srečka stane po kurzu 246 rubljev... Zadatka sem dal 10 rubljev, ostane še 236...

In po ušesih mu je razbijalo:

— Dr... dr... dr...

In že so se začeli strelji, živzgi, tlesketanje bičev, rjovenje levov in leopardov.

— Ostalo je 136! — je zakričal hoteč prevpiti ta hrup. — Junija plačam 5 rubljev! Vrag vzemi 5 rubljev! Vrag vas vzemi, 5 rubljev! Vive la France! Živio Derouled!

Zjutraj so ga odpeljali v bolnico.

Razne vesti.

V centralni zvezi avstrijskih konsumnih zadrug je bilo od začeta leta 1912 515 zadrug z 273.000 člani (leta 1911 pa 249.000). Promet je narasel od 78 milijonov kron na 85 milijonov, kosmati dobiček od 12 in pol milijonov kron na 13 milijonov kron, čisti dobiček je štiri in pol milijona. Hranilne vloge članov so znašale 13 in pol milijonov kron. Dunajska konsumna zadruga "Vorwärts" ima 39.000 članov, obstoji deset let in ima 67 prodajal, lastno zalogo čevljev in modnih predmetov, tovarno za čevlje itd. Za svoje članove gradi tudi hiše. Člani dunajskih konsumnih zadrug imajo ob določeni meri konsuma tudi pravico do podpore v slučaju smrti družinskega člana.

— Na Angleškem je bil parlament predložen zakonski načrt, ki naj uredi delovni čas v krojaški obrti. Delovni čas za delavke in mladostne delavce naj bi bil od pol devetih dopoldne do sedmih zvečer, ob sobotah le do 1. popoldne, med delavnim časom naj bi bila dva odmor, ki naj znašata skupaj poldrugo uro na dan. Čezurno delo bi smelo biti dovoljeno le dvakrat po dve uri na teden, vse leto ne bi smelo presegati 60 ur. Sedaj veljavni zakon za delavke in mladostne delavce v krojaški obrti dovoljuje, da jih sme podjetnik pridržati na delu deset in pol ur na dan. Glasovanje rudarjev za upeljavo

petdnevnega delovnega tedna na Angleškem je imelo sledeči uspeh: 231.741 glasov za, 171.270 proti. Zaradi neznatne večine bo to vprašanje predloženo novi konferenci. — Angleške strokovne organizacije in zadruge izdelujejo načrt, da bi zgradile v Londonu velik delavski dom. Za gradnjo bi zdali okrog 600.000 dolarjev.

— Plemstvo in delo. Kamnar-skemu delavcu baronu Reitzensteinu je v kamnolomu v Münchenreuthu utrgalo roko; ker je invaliden, se obrne na oblasti in podpiše prošnjo za rento s svojim polnim imenom: baron Reitzenstein. Birokratje, ki dobe njegovo prošnjo v roko, so vsi iz sebe, ko vidijo podpis: navaden proletarec, kamnar, in za baron. Kakšna razalitev plemstva! In preden rešijo pohabljenemu siromaku prošnjo za rento, ga ovadijo sodišče. Sodišče ga je obsodilo na enodnevni zapor. Zakaj? Sodnik misli, da se kamnar ne sme podpisati za barona, ker opravlja "nižja dela". Obsojeni se je pritožil in deželno sodišče ga je oprostilo. Ampak to je postranska stvar in izrek druge instance ne spravi s sveta dejstva, da je prvi sodnik smatral kamnarska dela za nezdružljiva z baronskim naslovom. Če si baron in prideš kot pustolovec v hotel z ukradenimi kovčegi, s ponarajenim denarjem, z neplačanim kožuho — kaj za to, da si goljuf — baron si z vso pravico. Ampak delavca, ki mu nezgoda na delu odtrga roko, pa gre na sodišče po svojo pravico in pravi: "Moje ime je baron Reitzenstein," vtaknejo v zapor. Delo žali današnje plemstvo!

— Strokovna centralizacija. Tudi angleški delavci, ki so bili na strokovnem polju tako dolgo razcepljeni na tisoče društev in društev, spoznavajo, da zahtevajo moderni strokovni boji centralizacijo bojnih sil. Sijajen zgled tega spoznanja je centralizacija železničarskih organizacij. Doslej so imeli izprevozniki svojo, kurjač svojo, strojevodje svojo, čuvaji svojo, premikači svojo organizacijo. Sedaj se je ustanovila enotna in centralistična organizacija železničarjev za veliko Britanijo, ki šteje že 188.000 članov in ima 12 milijonov imetja. Združitev železničarjev — sad velikih bojev na železnicah v poslednjih letih — je privlačen zgled za ostalo delavstvo.

Čas je, da bi tudi v Ameriki delavci spoznali to resnico, da je delavstvo močno, ako je organizirano v centralizirani organizaciji.

— V Berlinu so leta 1911 zaklali 9906 konjev, lanske leto že 12.389. Nekatere mestne občine so odpomogle pomanjkanju mesa s tem, da so dovolile uvoz mesa z Ruskega, čeprav so temu mesarji močno nasprotovali. V Berlinu je izročila mestna uprava prodajo ruskega mesa konsumnim zadrugam, ki imajo sedaj 44 prodajal, za meso in 110 drugih prodajal.

— Deset zapovedi za matere. Avstrijska zveza za materinsko varstvo je izdala deset zapovedi za matere: 1. Hrani svojega otroka sama; materinsko mleko je najboljša hrana in varuje otroka pred črevesnimi boleznimi; tri četrtine otrok, ki umrje v prvem letu starosti, je bilo izrejenih s steklenico. — 2. Kadar dojiš, jej, kar ti diši in ne prenehaj z dojenjem, če nastopi mesečno čiščenje. — 3. Čez dan doji otroka nič več kakor štirikrat, ponoči le enkrat; kadar otroka odstavljaš, ga doji vsak teden enkrat na dan manj, zato mu pa daj eno steklenico mleka. — 4. Ako ne utegneš dojeti, ker moraš iti na delo, pa mu daj steklenico. Dvojno mleko prav nič ne škoduje in je še vedno boljše kakor le steklenica. Ako misliš, da si bolna in da ne moreš dojeti, vprašaj takoj zdravnika, če res ne moreš dojeti. — 5. Ako hraniš otroka s kravjim mlekom, tedaj je pripravi po zdravnikovem navodilu; čim starejši postaja otrok, tem več mleka potrebuje in tem manj vode. — 6. Tudi steklenico daj otroku le po štirikrat na dan, ponoči pa le po enkrat. Mleko naj vre tri minute, preden je pije otrok, segrej mleko. Ako otrok ne izpije vse, ostanek zlij proč ali izpij sa-

ma, nikdar pa ne smeš ostanek še enkrat ponuditi otroku. Dobro izkuhaj vsakokrat steklenico in cucelj. — 7. Kopaj otroka vsak dan a ne v pretopli vodi in pazi na to, da mu ne pride voda v usta, ušesa in oči. — 8. Ne izbrisi otroku nikdar ust, da ne dobi oteklin; ne zavijaj otroka pretrdo in v pretoplo oblačilce, dostikrat pa pelji

otroka na zrak. — 9. Nikar ne veruj, da nastanejo različne otroške bolezni kakor mrzlica, dobri, bljuvanje in griza zaraditega, ker dobiva otrok zobe. Vprašaj takoj zdravnika. — 10. Preveč nikar ne nosi otroka, tudi zibati ga ni potreba; ne sili ga, da bi hodil ali sedel, dokler nima sam veselja do tega.

Vabilo na veselico!

Društvo Francisko Ferrer, št. 131 S. N. P. J.

Priredi dne 12. aprila, 1913

V NARODNI DVORANI, VOG. CENTER & 18. ST.

VESELICO z igro "NJEVOV JUBILEJ"

Petje in ples ter prosta zabava so na dnevnem redu.

Vstopnina 25c.

Začetek ob 8. uri z večer.

Dama v spremstvu možkega vstopnine prosta.

K mnogobrojni udeležbi, vabi

ODBOR.

ALI NIMATE LEPIH LAS? — LEPI LASJE SO KRAS ČLOVEKA!

Ali je koža na Vašem obrazu starikava? Pomladite jo! V zalogi imamo veliko množino ženskih kit, v raznih umetniških formah, razne vrste "pofa" v formi krone ali v vrsti. Dalje imamo v zalogi najboljšo vrsto dišeča mazila za vzdrževanje lepe in mlade kože, Lotol, ki pomlajuje tekočino za umivanje.

Katerim izpadajo lasje, naj rabijo naša dobra sredstva za čiščenje glave in proti izpadanju las.

Pišite po cenik in navodila, ki vsebujejo poduk in cene za razna dišeča mazila in druge v lasuljako obrt spadajoče predmete. Za odgovor in pošiljate pošljite pošto znamko za 2c. Pišite slovenski.

M. LENARD 2202 So. 40th Ave., Chicago, Ill.

OBLEKE

Najnovejšega spomladanskega in poletnega kroja za odraslene može in mladeniče

v največji izberi in najboljše kakovosti

\$7.50 do \$25.00

THE ATLAS CLOTHING CO.

Vogal Blue Island Ave. in 18. ul. Jelinek in Mayer lastnika

B. WEIS & CO.

Destilater in uvažalec

Trgovec z vinom in žganjem na debelo

Kentucky Viskija vsake vrste. Edini prodajalec grenčice "ROOSTER"

1221 Blue Island Av., Chicago, Ill.

Najboljša Slovensko-angleška slovnica.

Prirejena za slovenski narod, s sodelovanjem več strokovnjakov, je založila Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York, N. Y. Cena v platnu vezani \$1.

FARME NA PRODAJ

pri Chases Laku, N. J.!

Cena 10 dolarjev akter, za zemljišča, na katerem stoje poslopja pa 16 dolarjev akter.

Zemlja je rodovitna: črna zemljina, pomešana s peskom. Zemljišča so blizu N. Y. C. železnice, poštne, brzojavne in telefonske postaje. Cerkve, šole, žage in tovarne so v bližini. Nizki davki. Naseljenci iz Evrope živé v tem kraju. Pišite za pojasnila:

E. MICHALI, Chases Lake, Lewis County, N. Y.

Frank Stonich,

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verigice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker bodele dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveske, broške raznih jednot in zvez

FRANK STONICH,

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILL.

Zmes.

— J. P. Morgan, ameriški denarni kralj, je umrl v Rimu. Kapitalistični časniki poročajo o vseh podrobnostih — o rakvi, mrtvaškem odru, prevozu njegovega trupla — zelo obširno. Vsaka malenkost je popisana na dolgo in široko. Ako bi pa v Evropi grozila katastrofa pokončala kakih 500 rudarjev, tedaj bi kapitalistični časniki tem mučenikom dela posvetili le pet vrstic.

— Zadnji akt senzacionalne tragedije, pri kateri so dne 14. marca 1912 izgubili sodnik Massie, državni pravnik Foster in okrajni berič L. Web svoje življenje v okrajni hiši v Hillsvillu, Va., in je bilo poleg opasnih ranjenih tudi več oseb, se je sedaj odigral.

Strog in neizprosni zakon, ki tirja življenje za življenje, je diktilal zadnje dejanje tragedije. V okrajni ječi v Richmondu sta plačala Floyel Allen in negov sin C. S. Allen za storjeno hudodelstvo s svojim življenjem na električnem stolu.

Še v zadnjem trenutku so skušali njiju prijatelji oteti njima življenje. Posebno delavni so bili za sina, ki je pričel streljati, ko je videl, da je bilo življenje njegovega očeta v nevarnosti. Obrnili so se do podgovernorja, da bi se preložila postavna umoritev. Ali governor Mann, ki je že prejšnji dan odklonil pomilosočenje, se je vrnil nepričakovano in je preprečil prizadevanje prijateljev. Podgovernor Ellison je odredil, da se eksekucija odloži, dokler se ne reši vprašanje, ako nima prava v odsotnosti governorja odložiti eksekucije. Vsled te odbredbe se je eksekucija odložila do ene popoldne.

— V Omahi so prijeli dve ženski in nekega moškega, ki so se izdajali za člane dobrotvornega društva, v resnici so pa tržili z belimi s sužnjicami. Lopovi so obljubljali revnim dekletom, ki niso imele strehe, da bodo skrbeli zanje. Na ta način so jih hoteli zvesti v Chicago, da bi jih prodali v hišo sramote.

V svetli luči nam prikazuje bratoljubno delo v nesreči čin nekega Kitajca, ki je prišel na rešilno postajo in položil v imenu svojih rojakov 120 dolarjev na mizo za tiste, ki so največ trpeli vsled viharja.

— Konsumna društva in produkcija. V Nemčiji razširjajo konsumne zadruge v čez dalje večji meri svoje proizvodne zavode. Konsumna društva kupujejo zmerom večji del svojega blaga pri velenakupni družbi. Čim velenakupna družba združi v svoji roki kupčijo gotovega blaga v zahtodni množini, ga začne sama proizvajati, namesto da bi ga kupovala od fabrikantov ali trgovcev. Tovarna za milo v Gröbu ne more izdelovati več rastočih naročil, vsled česar namerava velenakupna družba na drugem koncu Nemčije zgraditi še eno tovarno mila; z zgradbo nove tovarne, in sicer v Düsseldorfu, začne se letošnje leto. Tovarno vžigalje v Lauenburgu je velenakupna družba nemških konsumnih zadrug otvorila lansko jesen 1. januarja je prevzela tobačno tovarno v Nordhausu v lastno režijo; v tovarni izdeluje smotke in tobak za zvečenje. Nadalje ima velenakupna družba celo vrsto velikanskih blagovnih skladišč, iz katere zalaga konsumne zadruge.

— Gospodarske krize v Avstriji ni... Kakšna kriza? Tako vpijejo vsegasiti požeruhi vseh avstrijskih narodov. Prav dobro se nam godi! Kaj bi tožili in stokali! Dividenda alpinske rudniške družbe, ki je ena najhujših izkoriščevalk, je poskočila od 42 na 52 K. Železarski kartelisti so napravili v minulem letu tako sijajne dobičke kakor še nikoli prej. S tem naj se tolažijo množice — nezaposlenega stradalajočega delavstva...

Kje sta Jakob Krašna in njegova žena Marija? On je doma iz vasi Budanje pri Vipavi. Njegova žena se je preje pisala Marija Kalin, po domače Rožerčana. Ako kdo ve, za njiju naslov, naj mi ga sporoči, ali naj se pa sama zglasita. Sporočiti jima imam o važni zadevi iz stare domovine: F. Godina, 3114 So. 41 ave, Chicago, Ill.

ADVERTISEMENT

LISTNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVNIŠTVA.

Zadnjič smo omenili, da so po postnem zakonu prepovedani vsi oglasi, katerih vsebina se suče krog žrebanja ali srečkanja za dobitke. Ravnotako so prepovedani vsi oglasi, ki imajo za vsebino žensko ponudbo. Take oglase smatra poštna uprava za nemoralne.

Vse brate tajnike in sestre tajnice obveščamo, da so v tisku listine za spremembo naslovov, ki imajo obliko poštne dopisnice. Listine se lahko rabijo za prijavo novih naročnikov, kakor tudi za vse druge slučaje. Na listini je tozadevno pojasnilo. Tajniki in tajnice, ki potrebujejo take listine naj pišejo zanje: Glasilo 2821 So. 40 Ave. Chicago, Ill.

Austro-Americana Parobrodna Družba

Direktna črta med New Yorkom in Avstro-Ogrsko.

Nizke cene.

Dobra postrežba, električna svetiljara, dobra kuhinja, vino brezplačno, kabine 3. razreda na parobrodih Kaiser Franz Josef I. in Martha Washington.

Na ladjah se govore vsi avstrijski jeziki.

Družni parobrodi na dva vija: Kaiser Franz Josef I., Martha Washington, Laura, Alice, Argentina, Oceania, Polonia, Canada.

Novi parobrodi se grade.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrni na glavne zastopnike:

Phelps Bros. & Co.

2 Washington St, New York, N. Y.

ali na njih pooblaščenih zastopnikih v Zjed. državah in Kanadi.

Potovanje v staro domovino potom Kašparjeve Državne Banke je najceneje in najbolj varno.

Naša parobrodna poslovnica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Vozni listki, (šifkarto) po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajskega denarja. Kupujemo denar vseh držav sveta pozmernih cenah. Kašpar Državna Banka izplača za 5K - \$1 bres odbitka. Pošljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah; ravnotako izdajamo drafte. Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini, in pri nas ni še nobeden, kar ta banka obstoji, (23 let), zgubil se centa. Pišite po cene v slovenskem jeziku. Kašpar Državna Banka sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vloženega denarja. Banka ima \$5,318,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko.

Kaspar State Bank

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kaj je nečista kri?

Nečista kri je tista, katera je obložena z nečistimi ali strupenimi snovmi, katere bi pravzaprav morali odstraniti razni organi. Ogrce, črnave, opahki, kožne bolezni, bule, otekline, žive rane, splošna slabost so navadni znaki nečiste krvi.

Severov Kričistilec

(Severa's Blood Purifier)

je zanesljivo in hvalevredno zdravilo, ki zelo uspešno učinkuje v takih slučajih. Cena \$1. steklenica

Severova Zdravila naprodaj so v vseh lekarnah. Ne vzemite drugih. Vprašajte za Severove. — Ako jih vaš lekarnar nima, pišite nam. —

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Prodajam

Concord vino sodček od -- \$20.
Catabia " " " -- \$30.
Tropinovo žganje, galona . . . \$2.50

Naročilo je priložiti gotovi denar ali poštno nakaznico. Umestno je naročiti blago sedaj, dokler se cene še zmerom ne dvignejo. Z veseloštopovanjem

A. W. EMERICH,

vinska trgovina in distilacija žganja, vogal Holmes & St. Clair Ave., Cleveland, O.

1913! SVETOVALEC 1913!

Vse, kar morate vedeti o paketi pošti, poštini hranilnicah! — Kako postanem državljani. Najnovejša slovenska izdaja (1913) z novimi zakonitimi odredbami. Vse v eni lični priročni knjižici. Koristno za vsakogar. Unijski tisk. Cena samo 25c. — Naroči se samo pri Bert P. Lakner, 1595 3rd ave. New York, N. Y.

Unijske smodke najfinejše kovosti z znakom S. N. P. J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje po primerno nizki ceni

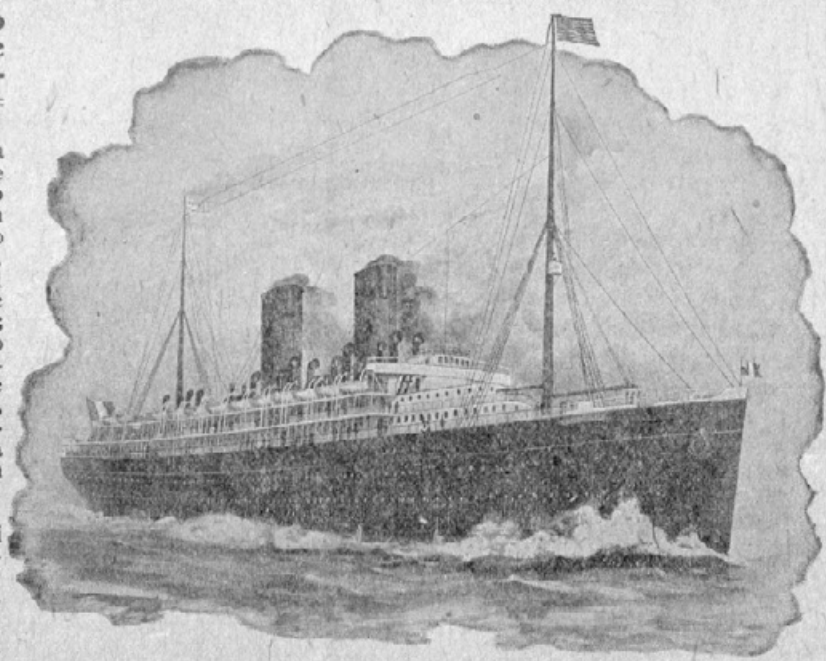
1.9% od stržene vsote gro v rezervni fond S. N. P. J. I. Plemenita naročila se izvršujejo točno po C. O. D. Naročila se ne manj kot 1000 smodk po ce ali 500 po 10c.

Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cene!

John Breskvar,

3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Važno, uprašanje! Do mi opravi najbiste in najceneje? Konzularne, starokrajske, sodnijske, vojaške, javni notar, J. Kaker, 220 1/2 Grove St Milwaukee, Wis.

Frank Sakser

Glavni urad: 82 Cortlandt St., NEW YORK, N. Y.

Podružnica: 6104 St. Clair Ave., CLEVELAND, O.

Posilja

DENARJE v staro domovino

potom c. kr. poštne hranilnice na Dunaju; hitro in ceno.

Prodaja

PAROBRODNE LISTKE

za vse prekmorske parobrodne družbe po izvornih cenah.

Tisoče Slovencev se vedno obrača na to staro tvrdko, a nihče ne more tožiti o kaki izgubi.

NEBO CORK TIP CIGARETE

Vsakdo puši

NEBO CIGARETE

10 za 5c

Vsak prodajalec jih proda vsaki dan več.

Najboljše blago v Ameriki, ker so izvrstne.

Farme Farme Farme

Krasne ceste, šola in cerkev blizu. Najboljša zemlja za poljedelstvo, zdrava pitna voda kot na gorejskem! V bližini tovarne, kjer se lahko dobi delo. Zelo ugoden trg za farmerske pridelke. Blizu u Chicago in Milwaukee.

Izrabite ugodno priliko in kupite zemljišče od nas!

Cena akru je od 14 dolarjev naprej. Eno tretjino je treba plačati takoj, za ostalo vas počakamo po pogodbi.

Vprašajte za ceno zemljišč pri nas, predno se obrnete drugam.

Pišite za podrobnosti takoj. Ne odlašajte, ker cena zemljiščem gro vedno kviško.

Česko-slovanska zemljiščna družba

3815 West 26th Street, Chicago, Ill.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni.

FRANK J. PETRU JAVNI NOTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje. Najemnina \$2.50 na leto ali 5c na teden. 1443 West 18th St. blizu Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbinskih in posojilnih društev.

Krajsko, Česko, Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Prvo Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Benatsko-črno stavbinsko in posojilno društvo.
Hrvaško stavbinsko društvo.
Unijsko stavbinsko društvo.

Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih.
Denarna posojila proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue
vogal Loomis ulice
Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,500,000.00

JAN KAREL,
PREDSIEDNIK.

J. F. ŠTEPINA,
BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorom "Clearing House" čikaških bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi uloge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure popoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procenote. Bodite uvvereni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.
Zastave, regalije, znake kape, pečate, in vse potrebščine za društva in jednote.
DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.
Slovenske cenike pošljamo zastonj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois